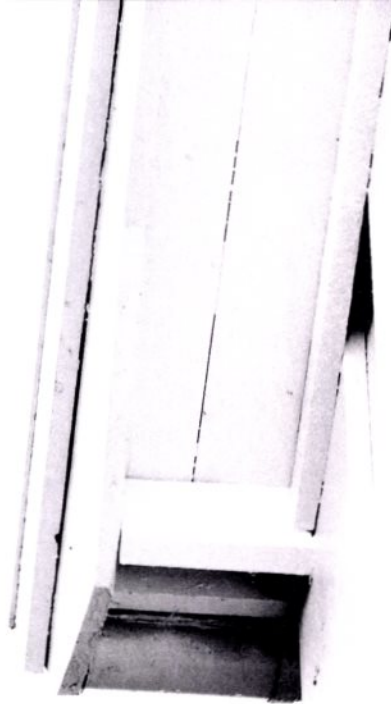

Årsrapport
2015

OPPLYSNINGSVESENETS FOND

Visjon

Vi skaper
verdier for
Den norske
kirke

Innhold

Fondets historie.	4
Verdivurderinger.	7
Nøkkeltall.	8
Hovedtrekk.	12
Organisasjon og styre.	18
I året som gikk.	20
Datterselskaper.	36
Styrets beretning.	46
Resultatregnskap.	50
Balanse.	51
Kontantstrøm.	53
Regnskapsprinsipper.	54
Noter.	57
Revisjon.	72
Forvaltningsorganet for Ovf.	74

Fondets historie

1030 Kristningen av Norge ble knyttet til Olav Haraldssons fall

1020 ————— 1152 Det Geistlighedens Beneficerede Gods etableres

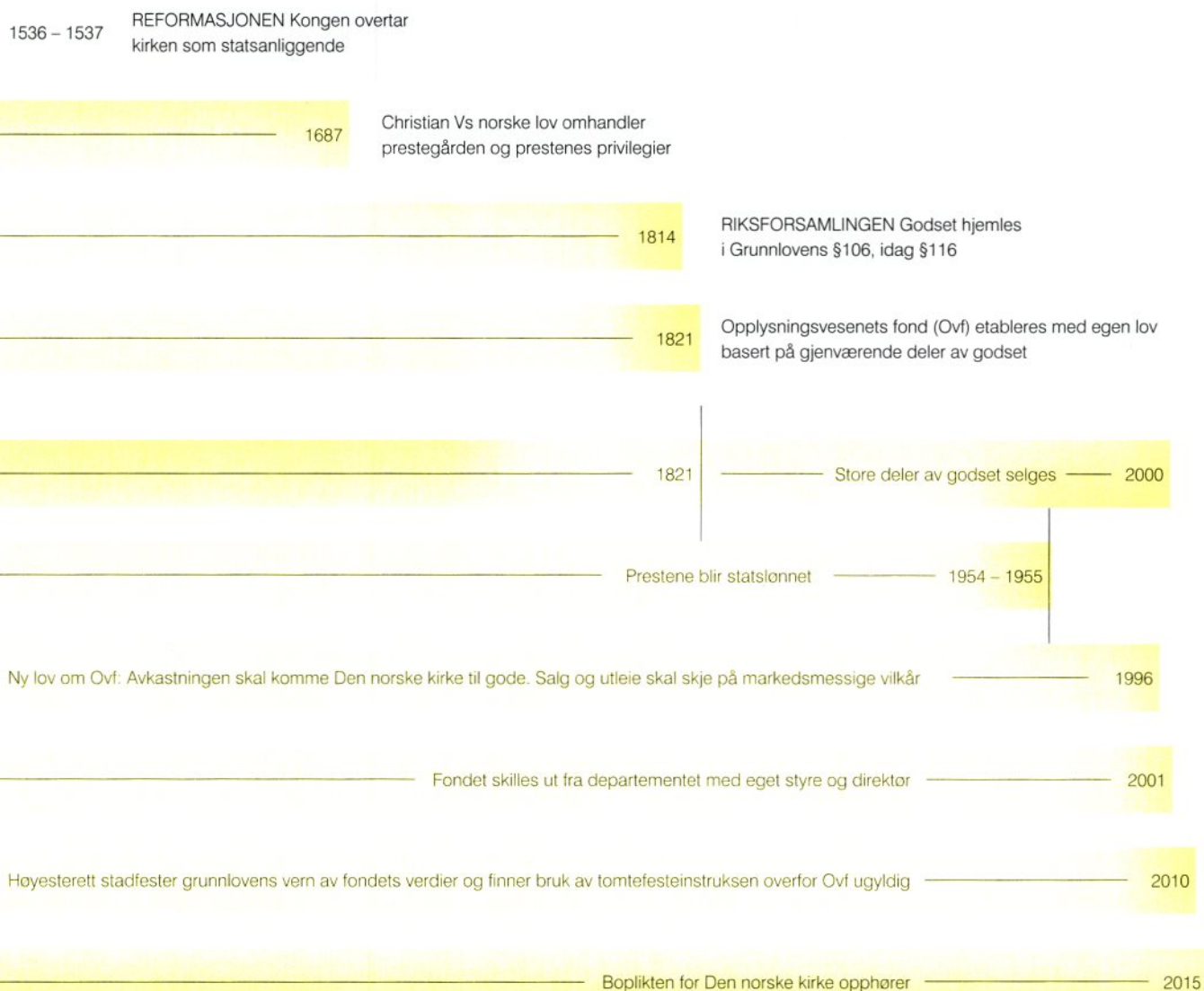
1000

1200

1400

Fondets historie går tilbake til middelalderen og har sin opprinnelse i det såkalte prestebordsgodset, som skulle være en inntektskilde for prestene. Før prestene fikk statslønn var de avhengige av inntektene fra prestegårdene. I dag er det gårdsdrift på 165 av Ovfs prestegårder over hele landet, noe som bidrar til et mangfoldig kulturlandskap.

Fra 1.9.2015 har prester i Den norske kirke ikke lenger boplikt. Bortfall av boplikt innebærer slutten på en epoke og starten på en ny. En ny boligordning erstatter den gamle boplikten, og Ovf har fortsatt ansvar for å holde bolig for prestene der kirken trenger det. En del presteboliger vil bli solgt, men fortsatt kommer Ovf til å eie et stort antall prestegårder og boliger over hele landet.

1600

1800

2000

Opplysningsvesenets fond

- Opplysningsvesenets fond ble opprettet i 1821. Fondet er hjemlet i Grunnloven § 116 og ble i 1996 regulert i egen lov. Fondet er underlagt Kulturdepartementet.
- Fondets verdier består av fast eiendom og verdipapirer.
- Fondet har ingen ansatte, men drift, forvaltning og utvikling av fondets verdier finner sted i et eget forvaltningsorgan som har 69 ansatte, samt ansatte i datterselskaper. Utover egne ansatte gjøres omfattende bruk av tjenesteleverandører innen forvaltning av fast eiendom og finanskapital.
- Fondets virksomhet skal komme Den norske kirke til gode. Dette skjer gjennom å holde boliger for prester og ved å yte pengestøtte i form av ulike tilskudd. Verdien av samlet ytelse til kirken er for 2015 beregnet til 129,4 millioner kroner.
- § 116 Så vel kjøpesummer som inntekter av det gods som er benefisert geistligheten, skal bare anvendes til geistlighetens beste og til opplysningens fremme. Milde stiftelsers eiendommer skal bare anvendes til gagn for disse.

Kongeriket Norges Grundlov

Verdivurderinger

Beregningen av Ovfs verdier for 2015 viser at fondets egenkapitalverdi er økt med over 300 millioner kroner siden forrige årsskifte. Tabellen viser hvor det er endringer siden forrige rapportering. Verdien av festetomter og næringseiendom har økt som følge av oppreguleringer av

festekontrakter og at næringseiendom generelt har økt betydelig i verdi det siste året. Næringsbyggene i Ovf er eksternt verdivurdert.

Ovf endret i 2014 prinsippene for verdsettelse av fondets aktiva. Nå baseres verdsettelsen på estimater for fremtidige

inn- og utbetalinger (kontantstrømmer). Hensikten med dette er å komme frem til den virkelige verdien av egenkapitalen.

I årsrapporten for 2014 er det gitt mer utfyllende informasjon om omleggingen av prinsippene.

Tall i mill. kroner

Forretnings-/forvaltningsområde	2014	Inntekt ¹⁾	Egenkapital ²⁾
Festetomter/kontraktservice	2 803	3 751	2 886
Finans	1 775	1 983	1 803
Kraft ³⁾	310	N/A	338
Næringseiendom ⁴⁾	145	N/A	292
Skog	240	969	217
Salg eiendom datterselskaper	N/A	N/A	135
Eiendomsutvikling	114	274	114
IKT (Kirkepartner) ⁵⁾	-21	N/A	-24
Jordleiebruk	-101	126	-82
Forpaktingsbruk	-173	110	-131
Prestebolig	-1 031	1 370	-1 162
Sum verdi Ovf før tilskudd	4 061	8 583	4 386
Tilskuddsforpliktelser ⁶⁾	-1 222		-1 221
Gjeld i Ovf ikke inkludert for øvrig	-86		-53
Sum verdi Ovf etter tilskudd og gjeld	2 753		3 112

1) Inntekt uttrykker nåverdi av alle fremtidige inntekter, regnet fra 01.01.2016

2) Egenkapital er nåverdi av alle fremtidige inntekter etter fradrag for kostnader

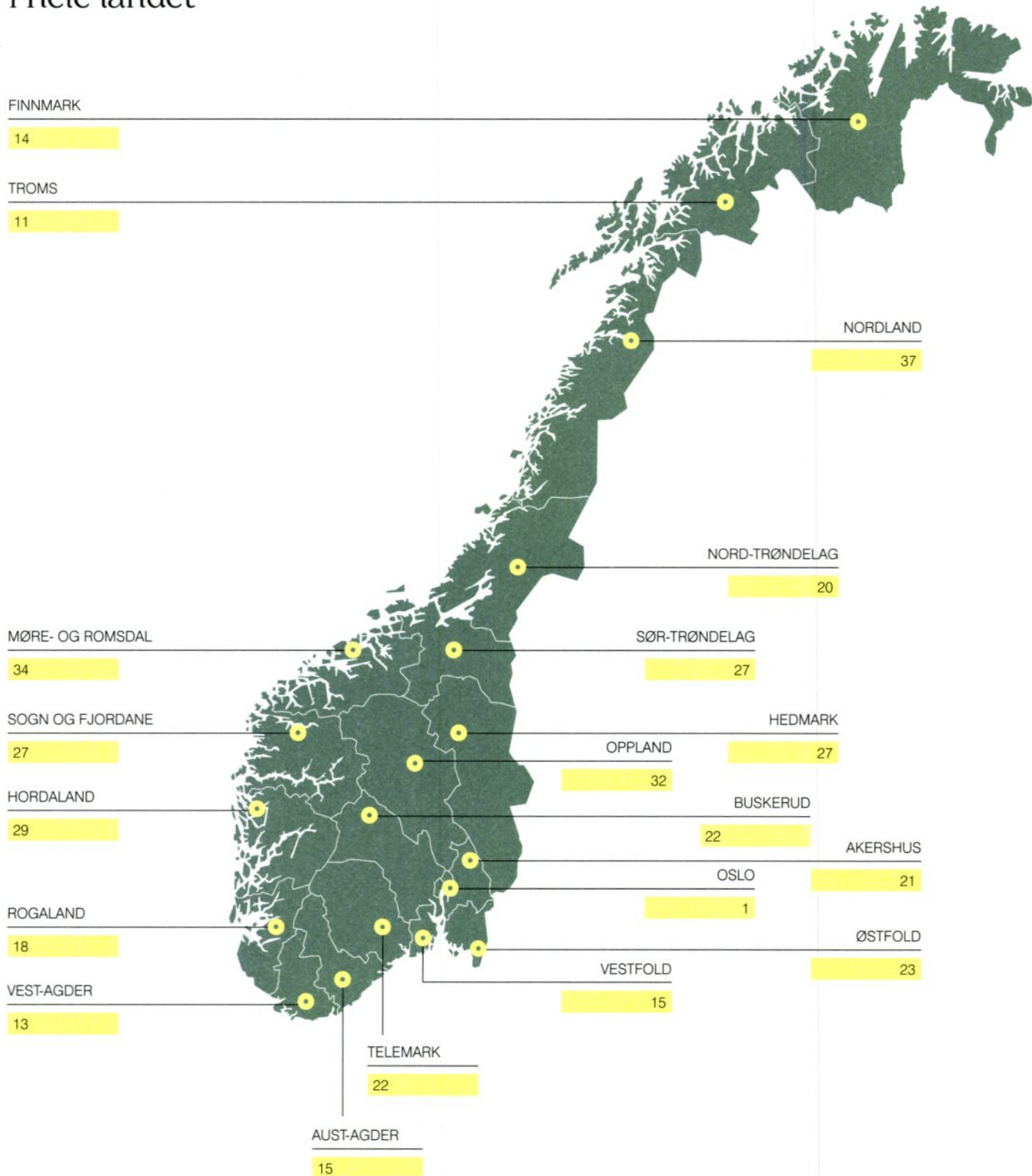
3) Egenkapitalverdien av Kraft er eksternt vurdert

4) Egenkapitalverdien av Næringseiendom er eksternt vurdert

5) IKT-virksomheten er verdsatt til null før fradrag for konsernkostnader

6) Tilskuddsforpliktelser er uttrykt ved nåverdi av alle antatte og fremtidige finansielle utgiftsforpliktelser

Ovf eier preste-og bispeboliger i hele landet

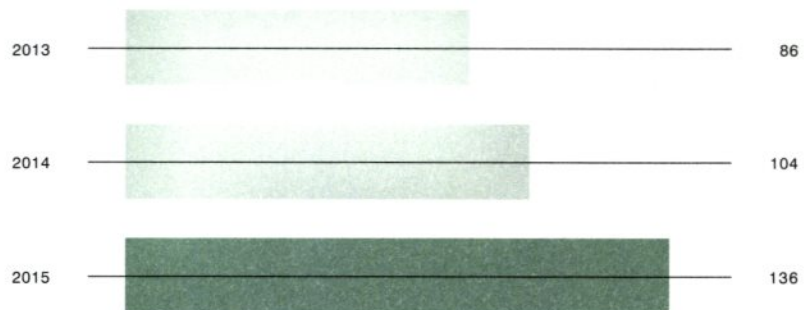

Festeavgifter (mill. kroner)

7000

Festeavtaler

Ovf har i alt ca. 7 000 festeavtaler, hvorav ca. 5 000 til bolig- eller fritidsformål og de øvrige til forskjellig andre formål.

NØKKELINFORMASJON

	2015	2014	2013	2012	2011	2010
BYGNINGER						
Antall bygninger totalt	1 442	1 455	1 485	1 500	1 500	1 500
Bruttoareal i m ²	260 000	260 000	265 000	270 000	270 000	270 000
Antall fredede bygninger totalt	315	315	315	315	315	316
Antall bispe- og presteboliger	408	421	430	436	436	433
Antall fredede bispe- og presteboliger	105	105	105	105	105	105
NÆRINGSEIENDOMMER EID AV DATTERSELSKAPER						
Antall	11	11	11	11	11	10
Bruttoareal i m ²	29 003	29 003	29 003	22 150	22 150	22 150
Leieinntekter (mill. kroner)	45	40	35	22	21	20
FINANS						
Bokført resultat finansposter (mill. kroner)	83	157	27	67	-38	118
Markedsavkastning finansportefølje i %	6,5 %	10,9 %	4,0 %	5,4 %	-2,6 %	6,3 %
FESTETOMTER						
Antall festekontrakter	7 000	7 200	7 600	7 898	8 226	8 500
Antall fakturerte innløsninger	367	388	298	328	572	705
Verdi innløsninger (mill. kroner)	145	124	90	101	93	47
Festeavgifter (mill. kroner)	136	104	86	77	66	60
SKOG OG UTMARK						
Areal skog og utmark daa	895 000	889 000	889 000	880 000	889 000	889 000
Andel produktiv skog daa	502 000	499 000	498 000	482 000	485 000	483 000
Avirket volum m ³	88 000	85 000	93 000	88 000	70 000	58 000
Tilvekst volum m ³	124 000	120 000	110 000	120 000	100 000	80 000
Driftsinntekter (mill. kroner)	39	39	38	38	33	28
JORDBRUK						
Antall forpaktningsbruk	26	26	29	29	35	34
Antall jordleiebruk	130	131	128	127	123	128
Driftsinntekter (mill. kroner)	11	10	13	13	12	11

Midler til kirkelige formål

BRUKT TIL KIRKELIGE FORMÅL

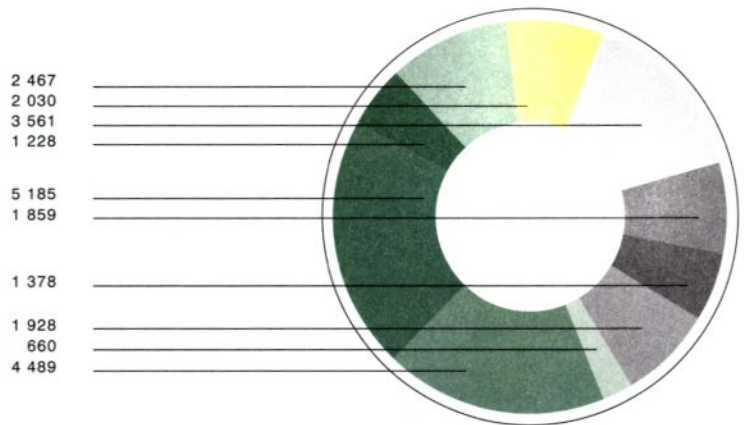
	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Netto tilskudd kommunale presteboliger	18,1	18,2	21,0	22,0	20,5	20,1
Medlemsregister og tilskudd middelalderkirker	0,0	1,2	-	4,4	1,2	1,8
Tilskudd kirken via Kirkerådet	24,8	23,1	24,3	26,2	25,9	25,2
IKT-tilskudd til Den norske kirke	28,6	14,6	14,0	13,6	13,4	13,3
Finansielle tilskudd kirkelige formål	71,5	57,1	59,3	66,2	61,0	60,4
Fondets presteboliger	72,2	82,9	83,6	92,9	92,0	79,3
Husleieinntekter, fondets presteboliger	15,6	15,5	15,6	16,4	15,2	14,8
Nettoutgifter, fondets presteboliger	56,6	67,4	68,0	76,5	76,8	64,5
Subsidieeffekt lån til kirkelige formål	1,3	1,5	1,5	1,9	1,4	1,7
Andre ytelser	1,3	1,5	1,5	1,9	1,4	1,7
Totale ytelser til Den norske kirke	129,4	126,0	128,8	144,5	139,2	126,6

Holt kirke og
prestegård i
Aust-Agder.

463 kommunale
presteboliger har mottatt
tilskudd i 2015

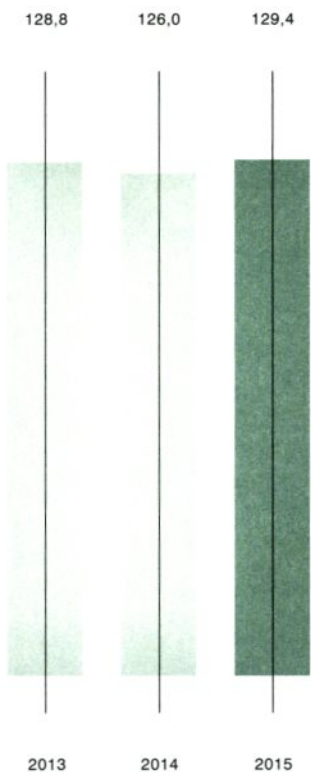
Tilskudd via Kirkerådet

- Administrasjon i Kirkerådet
- Kirkemusikk og kultur
- Diakoni
- Barn og unge
- Gudstjenesteliv
- Søsterkirker
- Samisk kirkeliv
- Andre fellestiltak
- Økumeniske organisasjoner
- Samarbeidsråd for menighet og misjon i bispedømmene

Tall i mill. kroner

Ytelser til Den norske kirke totalt

Opplysningsvesenets fond yter bidrag gjennom tilskudd og lån til mange prosjekter i Kirke-Norge. Det er landets bispedømmer som fordeler en stor del av midlene fra OvF. Det gjelder blant annet tiltak innenfor barn- og ungdomsarbeid, diakoni, gudstjenesteliv, samisk kirkeliv, økumenisk organisasjonsarbeid og samarbeid mellom menighet og misjon.

Utlån til kirkelige formål

85,7

I 2015 ble 76 prosjekter lånefinansiert med et utlån på tilsammen 85,7 millioner

Blikk på virksomheten – sett fra nord

2015 ble et bra år for Opplysningsvesenets fond (Ovf), og bedre enn forventet, slår Ole-Wilhelm Meyer nøkternt fast. Men han strever med å konsentrere seg. Den voldsomme naturen utenfor bilvinduet fortrenger tanker om inntjening, aksje- og finansmarkeder, prestegårder, kulturminner – og alt annet han som direktør i Opplysningsvesenets fond er opptatt av i det daglige.

– Se de tindene, se havet, se det lyset, sier Meyer med begeistring i det vi kjører inn i Gildeskål kommune, på vei mot Gildeskål kirkested, med sin vakre, velholdte gamle prestegård og sine to kirker.

– Sør-Hålogaland bispedømme betrakter Gildeskål prestegård som et av de viktigste kulturminnene de har. Det føles veldig meningsfylt å kunne være med på dette arbeidet her, sier Meyer.

OPPHØR AV BOPLIKT

I 2015 opphørte boplikten for prester i Den norske kirke. Det er en hendelse som har stor betydning for Ovf og fondets rolle.

Situasjonen er imidlertid at Ovf fortsatt har et lovpålagt ansvar for å skaffe til veie presteboliger der kirken har behov for det. I den forbindelse har fondet også overtatt ansvar knyttet til de kommunale presteboligene. Prestegårder med stor kulturhistorisk verdi vil fondet beholde og fortsatt ta godt vare på, mens andre prestegårder etter hvert vil bli solgt.

– Det er en svært viktig oppgave for oss å ta vare på den særskilte kulturarven som mange av prestegårdene representerer. Og vi tenker at en av de viktigste forutsetningene for god bevaring er at disse eiendommene fortsatt blir bebodd. Derfor må vi sørge for at boligene er i så god stand at prestene vil bo der, selv om de ikke lenger må, sier Meyer.

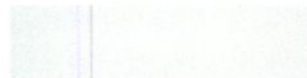
– Det betyr også at vi fortsatt må arbeide systematisk med å hente inn vedlikeholdsetterslepet. Vi har gjort mye, men må gjøre enda mer på dette området.

Etter en grundig prosess har Ovf identifisert hvilke prestegårder som skal fortsette i fondets eie, og hvilke som kan selges.

– Det er på mange måter et dilemma at mange prestegårder av høy kulturhistorisk verdi og av stor betydning for lokalsamfunn, menigheter og identiteten til menneskene som bor i området, over tid vil bli solgt. Dette er eiendommer som er bærere av viktig historie. For oss er ærbødighet og respekt for dette viktig å ha med i salgsprosessen. Det betyr at i mange tilfeller kan vi ikke selge til hvem som helst, og bygningene kan ikke uten videre brukes til hva som helst, understreker Meyer.

Stadsbygd prestegård på Fosenhalvøya er et godt eksempel på dette. Der er det i ferd med å bli en løsning der menigheten, kommunen, lokalt næringsliv, bank og kulturinstitusjoner inngår et forpliktende samarbeid for å ta ansvaret for bygdas æverdige prestegård.

– Det er en svært viktig oppgave for oss å ta vare på den særskilte kulturarven som mange av prestegårdene representerer.

Ole-Wilhelm Meyer er fascinert av naturen som omgir den vakre prestegården i Gildeskål.

Naturen og omgivelsene rundt prestegården er fantastiske.

– Se de tindene,
se det lyset!
Ole-Wilhelm Meyer
føler seg hjemme
i nord.

Ole-Wilhelm Meyer
er grunnleggende
positiv og tar gjerne
en utfordring på
strak arm.

– Dette er et eksempel på løsninger vi gjerne blir med på å diskutere også med andre, enten det dreier seg om kjøp eller langsiktig leie til en fornuftig pris, sier Meyer.

Meyer understreker at salg av eiendommer både av formelle og praktiske årsaker vil ta tid. Dessuten er regelverket for Ovf slik at inntektene fra salget uansett ikke kan brukes til oppussing og vedlikehold av verken prestegårder eller kirkebygg.

– Vi er pålagt å overføre hele salgssummen til Ovfs grunnkapitalfond. Salgssommene kan med andre ord ikke benyttes til drift. Det er kun avkastningen på investert kapital som kan disponeres til slike formål, sier Meyer.

INSOURCING

En annen viktig begivenhet for Ovf i 2015 var insourcingen av behandlingen av fondets tomtefestekontrakter og annen arealforvaltning.

– Allerede nå ser vi tegn til god effekt av dette. Vi har bygget kompetanse blant egne ansatte for å utføre denne delen av virksomheten vår selv, og sparer penger på det. Dessuten gir det en bedre kundeopplevelse for brukere og publikum å ha direkte kontakt med Ovfs medarbeidere, sier Meyer.

ÅRET 2015

2015 utviklet seg bedre enn antatt ved årets begynnelse.

– Det skyldes i all hovedsak et bra finansresultat, som igjen langt på vei kan

forklars med betydelig svekkelse av kronekursen. Fall i kronekursen gir positiv valutaeffekt fordi vi investerer mye i utenlandsk valuta. Samtidig maner det til nøkternhet fremover. På et eller annet tidspunkt går kronekursen opp igjen, og den positive valutaeffekten reverseres, sier Meyer.

FORVENTNINGER

Ovf er pålagt store forpliktelser, både som langsiktig bidragsyter til Den norske kirke og ved å skulle ta vare på kulturminnene som er i fondets eie. Hvert år overføres det betydelige beløp fra Ovf til kirken og kirkelige formål, og store beløp settes av til drift og vedlikehold av prestegårder og kulturminner.

– Den samlede tildelingen til kirken i 2015 var på rundt 129 millioner kroner, sier Meyer. Dette er helt på grensen av det fondet kan klare å bære.

– Summen av alle forpliktelsene som er lagt på fondet, utfordrer fondets økonomiske bæreevne, slår Meyer fast.

– Ovf driver ordinær kommersiell virksomhet og er derfor underlagt de samme markedskreftene som alle andre. Inntektsbildet preges blant annet av svingninger i finansmarkedene, i kraftpriser, i kronekurs og i eiendomsmarkedene. Bare inntektene fra tomtefeste er nokså stabile, men langt fra nok til å dekke det samlede behovet for inntjening. Fondet må over tid klare å øke både inntektene og det økonomiske resultatet, sier Meyer.

– Ovf er en del av samfunnet, og vil i stor grad påvirkes av det som skjer rundt oss.

CLEMENS EIENDOM

Clemens Eiendom er fortsatt en virksomhet under oppbygging, og bidrar ennå ikke med store resultater økonomisk. Selskapet er imidlertid i gang med flere interessante prosjekter i ulike deler av landet. Dette forventes etter hvert å gi gode inntekter.

KIRKEPARTNER IKT

IT er et viktig felt for kirken, ikke minst nå når den skal bli selvstendig. Ovf arbeider tett med kirken om IT-satsingen. Vi opplever nå god kundetilgang og gode tilbakemeldinger fra de kirkelige fellesrådene rundt i landet. Det er gledelig.

CLEMENS SKOG

Det er stor aktivitet innen skogbruk og utmark. Kultivering av skogen utvikler seg bra. Det avvikles et stort volum tømmer årlig. Samtidig er det sterkt fokus på god utmarksforvaltning.

CLEMENS KRAFT

Clemens Kraft har nå 16 kraftverk i drift, og flere verk under prosjektering og bygging.

– Utbyggingen kommer til å fortsette frem mot 2020/2021 for å rekke fristen som da er satt for å komme inn under ordningen med grønne sertifikater. Kraftprisen er utfordrende på kort og mellomlang sikt. Samtidig er det iverksatt ulike tiltak for ytterligere effektivisering av driften. Vi har god tro på at det i det lange løp både er riktig og lønnsomt å satse på fornybar energi, sier Meyer.

ETIKK

Bærekraft og lønnsomhet er også begreper som styrer Ovfs investeringer og aktivitet på børsen. Fondet har søkt samarbeid med Church Investors Group (CIG), en sammenlutning av blant andre Church of England og andre store og små kirkelige fond.

– Samlet representerer CIG en finanskapital på rundt 200 milliarder kroner. Gjennom samarbeid kan vi påvirke selv store, internasjonale selskaper til å endre beslutninger, praksis og politikk, mener Meyer.

– Vi stiller alltid absolutte krav til lønnsomhet. Det ligger alltid i bunn, for alt vi gjør. Men vi satser også på bærekraft i det vi gjør. Det er fullt mulig å forene de to, sier Meyer.

FREMTIDEN

2016 vil være et år preget både av utfordringer og usikkerhet.

– Ovf er en del av samfunnet. Vi påvirkes av det som skjer rundt oss. Vi ser en demografisk utvikling med stadig færre yrkesaktive til å ta være på eldre og andre ikke-yrkesaktive grupper i samfunnet. Omsorgsoppgavene øker. Oljeprisene er lave. De offentlige finansene svekkes, finansmarkedene er urolige, rentene er lave og i tillegg opplever vi en stor migrasjonsutfordring. Behovet for prioriteringer er tydelige. Alt dette påvirker oss både direkte og indirekte – også inntektsmulighetene våre, sier Meyer.

– Derfor er det viktig at vi fortsetter det omstillingsarbeidet og den tilpasningen til en ny situasjon som vi har påbegynt, sier Meyer.

Kundefokus og dialog med kirken og samfunnet

– Vi opplever at vi har en god og tett dialog med kirken som en av våre viktigste interesser. Med den oppgaven vi har er det viktig for oss å bevare og styrke denne relasjonen. Men vi må også fortsette å forbedre vår dialog og kontakt med andre deler av samfunnet, og med kundene våre. I kraft av det vi forvalter og eier rundt om i landet, har vi en bred kontaktflate med lokalsamfunn, kommuner og ulike grupper i samfunnet. Da er det viktig for oss å lytte godt og ha en god dialog om det vi holder på med.

Jeg er sikker på at ingen bedrift eller virksomhet i det lange løp vil klare seg hvis den ikke skjønner at den er en del av samfunnet, lytter og tar kundene og interessentene sine på alvor. Det er helt grunnleggende – også for oss i Ovf, sier Meyer.

FLYKTNINGER

– Derfor stilte vi oss også spørsmålet om hva vi kunne bidra med da flyktningkrisen oppsto. Integrering i lokalsamfunnene er et viktig virkemiddel for å kunne håndtere denne situasjonen på en best mulig måte. Vi tror at vellykket integrering av flyktningene er betinget av at de raskest mulig blir bosatt i lokalsamfunnene og kommer ut i arbeid eller inn på skoler. Vi valgte derfor i fjor å tilby norske kommuner å bruke et stort antall tomme presteboliger som flyktningeboliger. Vi er imidlertid forundret og skuffet over at så få kommuner har takket ja til tilbudet. Behovet er jo der, sier Meyer, og legger til en oppfordring:

– Vi har fortsatt boliger å tilby, hvis kommunene tar kontakt.

Mesteparten av de pengene som anvendes eller overføres fra fondet, brukes i distriktene.

LOKALSAMFUNN OG ARBEIDSPLASSE

Ovfs overordnede mål er å sikre kirken presteboliger der det er behov for det, ta vare på kulturminnene, og å skape et økonomisk resultat som gjør det mulige for Kulturdepartementet å dele ut midler til ulike kirkelige formål.

– Men det er viktig å få frem at mesteparten av de pengene som anvendes eller overføres fra fondet, brukes i distriktene. I 2015 brukte Ovfv anslagsvis 125 millioner kroner til kjøp av utstyr m.m. og tjenester fra håndverkere og lokale entreprenører, og til økonomisk aktivitet og arbeidsplasser i distriktene, sier Meyer.

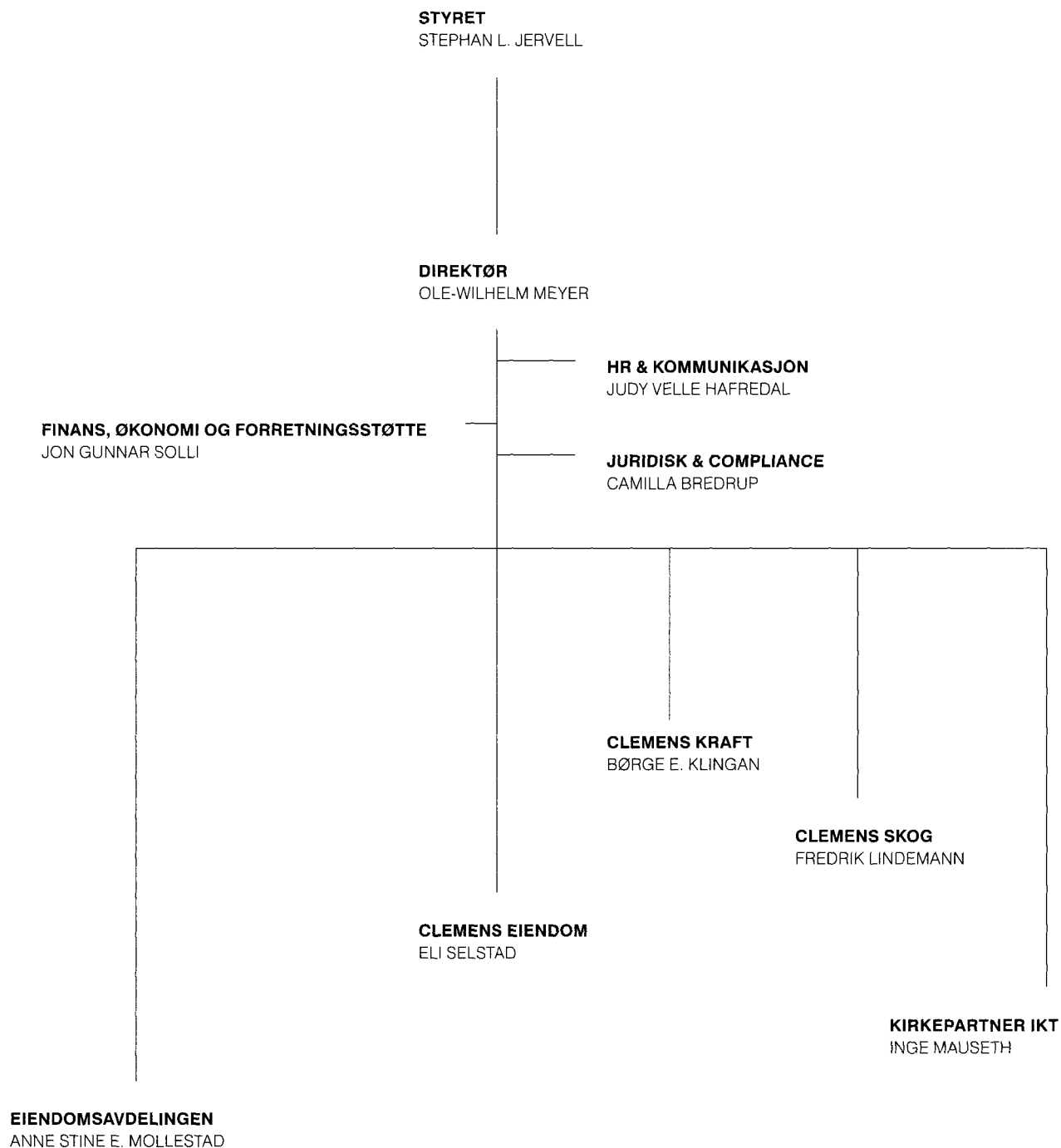
MEDARBEIDERNE

Ovfv er i følge Ole-Wilhelm Meyer en ganske unik, tverrfaglig kompetansebedrift med rundt 120 medarbeidere i hele virksomheten. Virksomheten er unik blant annet på grunn av sin historie, sitt formål og sin mangfoldighet.

– Ovfv er en spennende og utfordrende kombinasjon av børs og katedral. Det er meningsfylt å arbeide her. Men det mest meningsfulle, det som gir størst glede, er samspeillet med de ansatte, det å få mennesker til å skape gode resultater gjennom å trekke sammen i samme retning.

Ingen blir bedre enn det man klarer å få til sammen, heller ikke Ovfv, sier Ole-Wilhelm Meyer.

Organisasjon

Styre

1 STEPHAN L. JERVELL
STYRELEDER

2 BJØRG TYSDAL MOE
NESTLEDER

3 KARI ANNE DØLI
STYREMEDLEM

4 JAN OLAV AARFLOT
STYREMEDLEM

5 LARS MARTIN LUNDE
STYREMEDLEM

6 HELGE AARSETH
VARAMEDLEM

7 OLE-WILHELM MEYER
DIREKTØR

VARAMEDLEMMER

Jens Risvand

Berit Øksnes, oppnevnt etter forslag fra Presteforeningen

Ellen Martha Blaasvær, oppnevnt etter forslag fra Presteforeningen

Jon-Egil Rø, oppnevnt etter forslag fra Kirkerådet

Jahn-Oluf Skonnord, oppnevnt etter forslag fra Kirkerådet

1 Stephan L. Jervell (f.1965) Partner i advokatfirmaet Wiersholm, Oslo. Styreleder siden 2013.

2 Bjørg Tysdal Moe (f.1954) Varaordfører i Stavanger(Krf) Oppnevnt etter forslag fra Kirkerådet. Nestleder siden 2001.

3 Kari Anne Døli (f.1962) Konsulent og selvstendig næringsdrivende, Oslo. Fast møtende varamedlem siden 2001. Styremedlem siden 2012.

4 Jan Olav Aarflot (f.1957) Personal og organisasjonsdirektør ved Universitetet for miljø-og biovitenskap, Ås. Oppnevnt etter forslag fra Presteforeningen. Styremedlem siden 2001.

6 Helge Aarseth (f.1947) Partner i advokatfirmaet Larhammer Aarseth, Molde. Varamedlem siden 2009. Fast møtende varamedlem siden 2013.

5 Lars Martin Lunde (f.1961) Administrerende direktør MP Pensjon, Oslo. Styremedlem siden 2013.

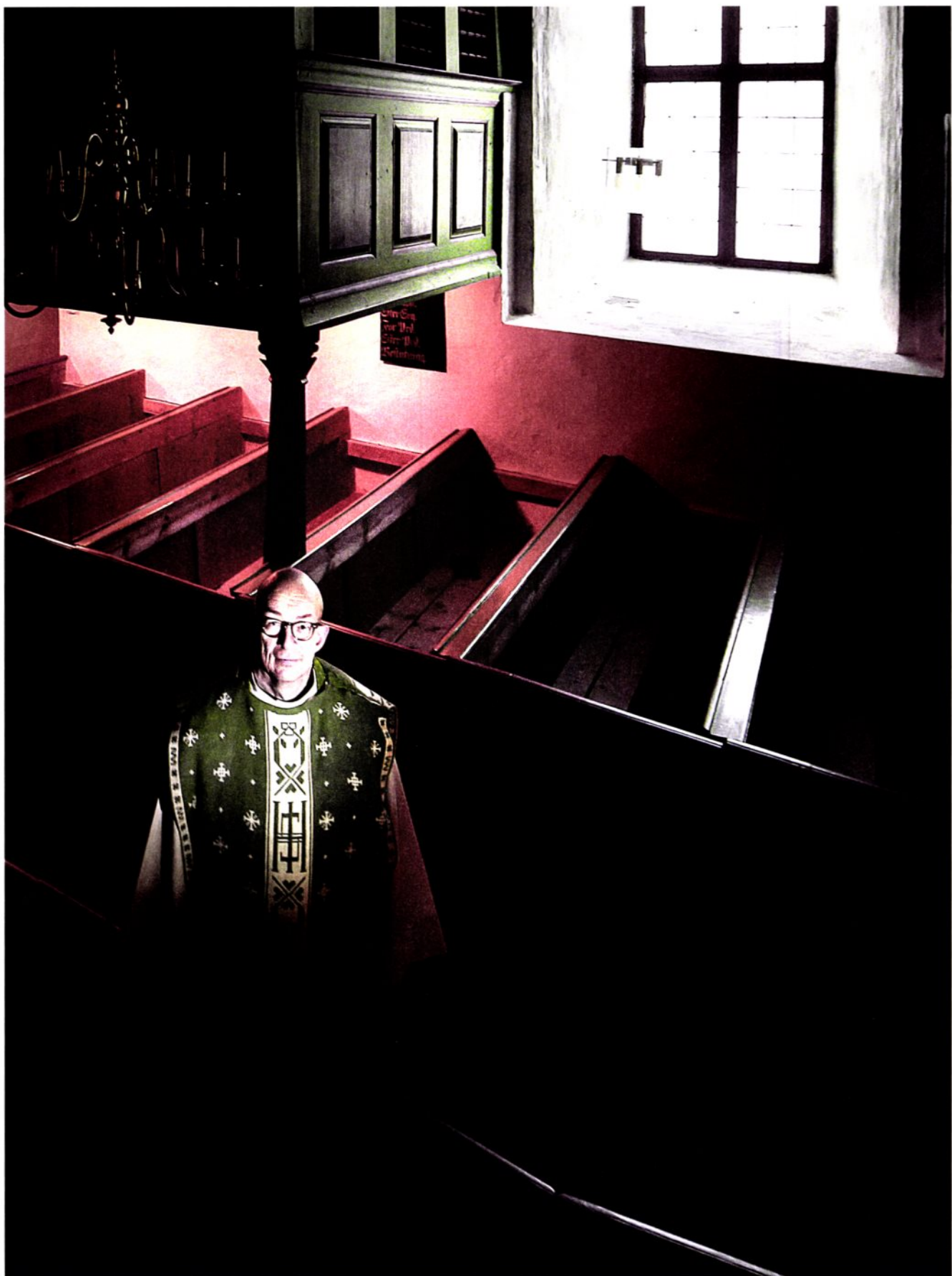
7 Ole-Wilhelm Meyer (f.1956) Direktør Ovf.

I året som gikk

- 22 JEG TROR PÅ ET LIV ETTER BOPLIKTEN
- 28 ETTERSLEPET MISTER FORSPRANGET
- 30 Å BO ER Å BEVARE
- 31 GJER DØRI HØG, GJER PORTEN VID
- 32 UVURDERLIGE VERDIER
- 34 DEN NYE FØRSTELINJEN
- 35 PÅ BØRS FOR KATEDRAL

408

Ovf eier og forvalter 408 bispe- og presteboliger for Den norske kirke

Prest Jon Aalborg

– JEG TROR PÅ ET LIV ETTER

BOPLIKTEN

– Det er et privilegium å forvalte stedet og kulturarven der kirken og prestegården har hatt så stor betydning, sier sokneprest Jon Aalborg.

Kjøreturen fra Bodø til Gildeskål går i én og en halv time gjennom dramatisk natur. Den solvarme asfalten slynger seg henslengt under ruvende, snøklede fjelltopper og langs iskalde, speilblanke fjorder. Forbi den mektige Saltstraumen, gjennom lange strekninger med naken natur og forbi et lite tettsted. Der ligger Gildeskål prestegård, på et tun i havgapet omringet av vikinggraver, minnesteiner, spøkelses – og mus.

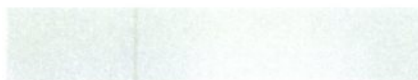
I det herskapelige, verneverdige tømmerhuset med sin lange historie, nyoppussete andreetasje og dårlige internettdækning, bor sokneprest Jon og kona Torbjørg Aalborg.

Jon Aalborg studerte teologi som 19-åring, men ble ordinert til prest først som 51-åring. I mellomtiden har han blant annet jobbet med IT i et forlag i Egypt, i avisa Vårt Land og i Apple-konsernet. – Det er mer overtro i Apple-religionen enn i kristendommen, humrer Aalborg, som nå har funnet seg godt til rette i Gildeskål.

DET STARTET I GILDESKÅL

Jon traff kona Torbjørg da han som purung 22-årig teologistudent i 1981 var sommervikar i Gildeskål. Reisen tilbake gjennom Oslo, Egypt og Sahara endte i 2015, etter at Torbjørg bestemte seg for å realisere drømmen om en selvbestemmende hverdag i barndomsparadiset i Nordland. Den tidligere Virke-direktøren driver nå en butikkcafé på Sørarnøy, samtidig som hun har en deltidsstilling i Virke og flere styreverv. Hun tok valget om å reise til hjemlige trakter for å gjøre noe helt annet – så fulgte Jon etter.

– Gildeskål er en oase, og jeg synes det var på tide å prøve noe nytt etter å ha jobbet fulltid – kun avbrutt av noen korte svangerskapspermisjoner – siden jeg var 25 år. Nå har jeg et ønske om å styre min egen hverdag i mye større grad, og det har jeg mulighet til her oppe. Jeg har alltid valgt jobber med hjertet, og nå kjente jeg i hjertet at det var på tide å ta sjansen og prøve noe nytt, sier Torbjørg Aalborg.

FAKTA

Hovedbygningen på prestegården er hele 33 meter lang og fikk sin nåværende form på 1700-tallet. Huset er oppført av solid tømmer, til dels gammelt jektetømmer, og man antar at de eldste delene av huset er fra 1620-årene.

Hun flyttet opp høsten 2015, og planen var at både hun og Jon, som da jobbet i Oslo, skulle pendle litt til og fra hverandre. Men så ble stillingen som sokneprest i Gildeskål ledig. Da hoppet han på – etter litt undring og vurderinger, selvsagt.

– Det var en unik mulighet som kom på et veldig beleilig tidspunkt. Det som er viktig å understreke, er at vi har tilknytning til stedet, derfor var det for oss et veldig lite skummelt valg. Vi ser på det som et privilegium å bo her. Men jeg har forståelse for at ikke alle ville sett på det på den måten, sier Jon Aalborg.

– Jeg skjønner godt at det er vanskelig for eksempelvis en barnefamilie å bosette seg slik, langt fra skoler og barnehager. Det er nok tilfellet mange steder.

– FORVENTNINGER TIL Å VÆRE PRESTEKONE

Også Torbjørg sier at dersom omstendighetene hadde vært annerledes, ville det sisset langt inne å flytte til en liten bygd og bosette seg på en prestegård.

– Jeg hadde nok tvilt på å skulle flytte hit som 25-åring. Jeg tror jeg hadde følt på altfor høye forventninger til det å være prestekone – tenk å flytte til et lite sted og være gift med presten, for et press! Jeg trenger å stå på egne ben, og jeg er trygg nok til å fylle denne rollen med akkurat det jeg vil. Det passer meg fint, sier Torbjørg Aalborg.

Hun vedgår at det byr på en fordel eller to å være «kona til presten».

– Her en dag fikk jeg gratisbillett på ferja fordi jeg var kona til presten.

Jeg opplever generelt at det finnes en stor respekt for kirka, og at rollen som presten og prestefamilien har i lokalsamfunnet er veldig viktig.

LYST, IKKE PLIKT

Kirkested og prestegård har alltid hørt sammen, og har fra middelalderen av vært en viktig institusjon særlig i bygde-Norge. Prestegårdstradisjonen har helt frem til i dag hatt stor betydning og forankring i lokalmiljøene, men i 2015 skjedde det en rammeendring som potensielt kan få store konsekvenser for Ovfs prestegårder. Boplikten for prester som ble innført av Christian V i 1687 ble opphevet 1. september i fjor. Det førte til at prester som valgte å bli boende i prestegårdene, ble møtt med krav om fordelsbeskatning, og en del prester valgte også av den grunn å flytte ut. Men den nye boligordningen skremmer ikke bort Jon og Torbjørg i Gildeskål.

Livet etter døden er noe de lærde strides en del om, men livet etter boplikten har i alle fall ikke soknepresten noen betenkeligheter ved.

– Jeg tror på et liv etter boplikten, særlig på et sted som dette. Det er et privilegium å få være her og forvalte stedet og kulturarven der kirken og prestegården har hatt så stor betydning, og ikke minst sender det et viktig signal at vi bor i bygda. Det er viktig at vi er tilgjengelige, og at vi er en del av lokalsamfunnet, det er noe jeg føler veldig sterkt på, sier Jon Aalborg.

– Man bor i historien, og det ser jeg på med ærefrykt og stolthet. Vi ser på det som at vi forvalter en kulturarv. Vi føler at huset

Man bor i historien, og det ser jeg på med ærefrykt og stolthet, sier soknepresten.

Gildeskål gamle kirke er bygget i mur og ble oppført i 1130.

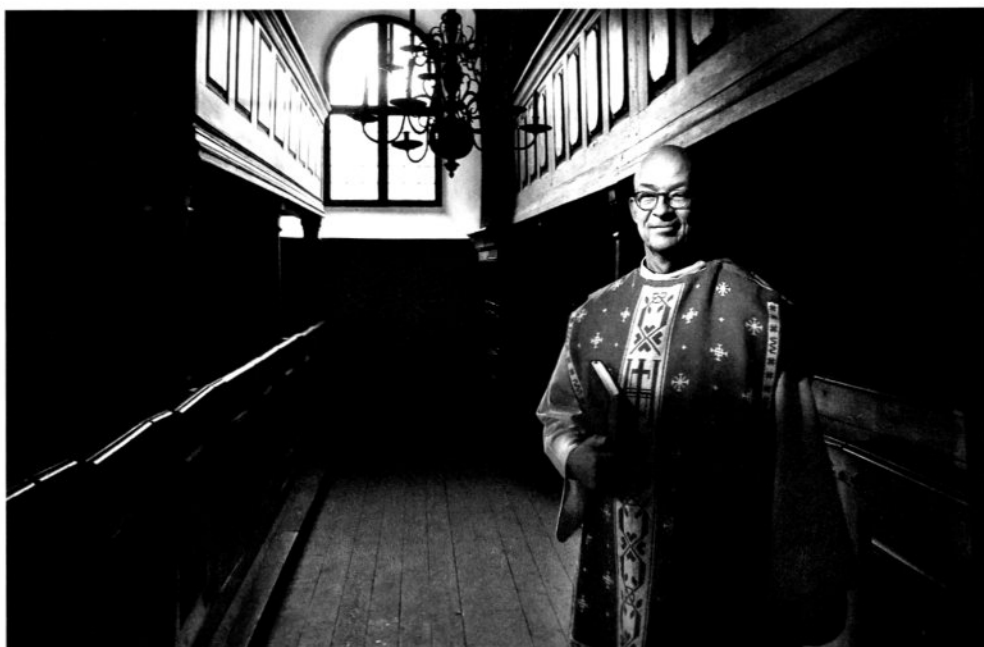

I Gildeskål kan man være stolte av Elias Blix, og på prestegården er det en minnestein over salmedikteren. Han utgjør en viktig del av den nordnorske kulturarven.

Det er knyttet sterke følelser til prestegården og kirkene.

– For at folk skal velge å bo slik må Ovf tenke nytt for å gjøre det attraktivt å bosette seg. Det er ikke lenger landbruk, husdyr og gardsansatte som skal skjottes, men kulturarven.

er til for folket i kommunen, og ønsker å fylle ansvaret med å ha det åpent og inviterende, supplerer Torbjørg Aalborg.

FORVALTER EN KULTURARV

Mange av Ovfs eiendommer har gjennom generasjoner hatt en viktig plass i lokalsamfunnene. Det knyttes sterke følelser til stedene. Gildeskål prestegård med sine to tilhørende kirker er intet unntak.

– Kirken er en viktig kulturbærer i bygda, og presten likeså. Selv om ikke alle 2000 innbyggere er aktive kirkegjengere, er det en enighet om at man ikke skal tulle med kirka. Her har det blant annet gitt seg utslag i at kirken har blitt malt i sin opprinnelige okergule farge etter å ha vært hvit en lang stund – det satte følelser i sving hos mange, sier Jon Aalborg.

– Det har en egen verdi å være i og leve i miljøet. Dersom jeg hadde pendlet fra Bodø ville jeg ikke hatt samme nærkontakten med folk, og et viktig bånd og nærhet ville ha forsvunnet dersom vi ikke hadde dette stedet som et knutepunkt for folk, sier han.

STILLER KRAV TIL OV F

Jon og Torbjørg Aalborg blir på Gildeskål i all overskuelig fremtid, men ikke for enhver pris. Gildeskål prestegård er fredet, noe som i likhet med andre eiendommer kan by på utfordringer når det kommer til å få gjennomført moderniseringer.

– Vi synes det er helt greit å betale husleie, men ikke å være vaktmester. Derfor er det avgjørende at det blir gjort nødvendige oppgraderinger som gjør levestandarden god på slike eiendommer, sier presteparet.

Historisk har prestegården vært et viktig samlingspunkt for lokalsamfunnet, og ikke minst har den ofte vært et godt fungerende landbruk som bygda i stor grad har vært avhengig av. Slik er det ikke lenger, og uten boplikten står prestegårdene i fare for å miste sin funksjon. Derfor er oppfordringen til Ovf fra presteparet i Gildeskål å tenke nye tanker om å gi nye funksjoner og verdier til eiendommene, nettopp for å gjøre det aktuelt for prester og deres familier å bosette seg der. Det er ingen hemmelighet at det noen steder

fortviles over manglende oppussing, og at leieutgifter kan virke avskrekkende på å ta valget om å flytte, spesielt til perifere strøk. Men det finnes en annen side av saken, i alle fall ifølge Torbjørg Aalborg.

– For mange er det nok uaktuelt å selge egne boliger og flytte på seg, vi nordmenn er veldig fastlåste slik. Ta sjansen, sier nå jeg!

– Det er faktisk befriende å leie i stedet for å eie et eget hus. Vi sier fra når ting må gjøres, og så blir det stort sett gjort. Det plager meg ikke om huset trenger et malingsstrøk, og vi trenger ikke bruke hele sommerferien på å klippe plen og male lister. Det viktigste er at dusj, do og kjøkken fungerer, og det får vi jo hjelp til. Det er en trygghet at det gjøres ordentlig av Ovf og vi har ikke låst oss fast til noe, sier Torbjørg Aalborg bestemt.

Oppfordringen til Ovf er likevel klar: For at folk skal velge å bo slik må Ovf tenke nytt for å gjøre det attraktivt å bosette seg. Det er ikke lenger landbruk, husdyr og gardsansatte som skal skjottes, men kulturarven.

– Det er en kulturbærer i lokalsamfunnet at prestefamilien bor nært menigheten, men denne verdien må formidles og fornyes, spesielt nå når det ikke lenger er boplikt. Prestegårdene kan være møtesteder for mer enn bare søndagskaffen etter gudstjenesten, det har potensiale til så mye mer, sier Torbjørg Aalborg, og nevner pilegrimsseilas langs Helgelandskysten som eksempel.

– Gildeskål er et stoppested for Pilegrimsseilas, hva med å være «camp» og holde arrangementer på prestegården. Det er så mange muligheter, man må bare være kreativ og initiativrik og tenke nytt, avslutter hun.

Etterslepet mister forspranget

Det er en kjensgjerning at det er et betydelig vedlikeholdsetterslep på noen av Ovfs bygninger. Men det knipes stadig inn på forspranget.

På den naturskjønne kjøreturen fra Bodø til Gildeskål har vi mest sannsynlig møtt en håndverker i motgående kjørefelt. Han banket nemlig inn den siste spikeren i et garderobeskap i andreetasjen på Gildeskål prestegård rett før vår ankomst. Ifølge presteparet er det et godt samarbeid med Ovf og vernemyndighetene, slik at oppussing og modernisering ikke har vært noe problem. Anne Stine Eger Mollestad i Ovf er enig i at samarbeidet er godt – og ser verdien i å gi husene moderne standard for de som skal bo der, og ikke bare fokusere på å bevare fredede bygninger.

– Vi opplever i all hovedsak et godt samarbeid med antikvariske myndigheter, og har en felles forståelse av at den beste bevaringen består i å få husene bebodd. Sammen finner vi rasjonelle og gode løsninger som gir en god og moderne boligstandard, uten å gå for mye på bekostning av de antikvariske verdiene, sier Anne Stine Eger Mollestad.

MINDRE ETTERSLEP

Å både bevare kulturminner og å gjøre presteboliger til attraktive boliger er et fag. Med et løsningsorientert samarbeid med vernemyndigheter, riktig materialbruk og gode løsninger kan bygningene fortsette å være viktige kulturhistoriske eiendommer, samtidig som de er gode, moderne boliger. Men det koster.

– Det er en kjensgjerning at det gjenstår mye. For etterslepet, når det gjelder oppussing av eiendommer, er større enn vi skulle ønske. Vi skal balansere mellom vern av bolig og nåtidens krav til boligstandard. Å sikre en god standard påvirker naturligvis attraktiviteten i å bebo prestegårdene.

– Vi er klar over at vi har et betydelig vedlikeholdsetterslep på bygningsmassen, men vi kniper stadig inn på forspranget. Med stø kurs og færre bygninger å håndtere på grunn av ny boligordning, så er ambisjonen klar om å få tatt igjen etterslepet i løpet av noen år. Etterslepet er størst på utvendig maling, enøktiltak og oppgradering/stell av hager og uthus, sier Eger Mollestad.

Ovfs beste kulturminner er der hvor presteboligene er en del av et historisk autentisk bygningsmiljø. Prestegården med boende prest utgjør et åndelig, sosialt og kulturelt tyngdepunkt på mange småsteder, slik som på Gildeskål. Presteboligene har status i bygdene, de ligger vanligvis nær kirken og ofte på den fineste tomte i området.

– For de som liker god plass og interesserer seg for arkitektur- og kulturhistorie, så er presteboligene veldig attraktive. Prisene for å leie disse kulturhistorisk spennende byggene må vel også kunne sies å være overkommelige, selv med fremforhandlede markedspriser, sier Eger Mollestad.

Bygningsforvaltningen i Ovf må hele tiden foreta krevende vurderinger, og det er viktig å bruke de samme vurderings-

ANNE STINE E.
MOLLESTAD
Eiendomsdirektør
i Ovf

Etterslepet er størst på utvendig maling, enøktiltak og oppgradering og stell av hager og uthus

Skolehuset hadde en viktig funksjon på Selje prestegard. I vårt moderne samfunn har bygningen idag en betydning som kulturminne på den gamle prestegarden.

kriteriene overalt. Ovf må være kritiske og nøkterne med hensyn til hvilke bygninger som skal beholdes i porteføljen, for å sikre at vi tar vare på vår lange prestegårdshistorie for ettertiden. – De byggene vi faktisk skal beholde må vi bruke ressurser på å vedlikeholde til en akseptabel standard, sier hun.

Den nye boligordningen innebærer nemlig at det er viktigere enn noen gang å gjøre boligene attraktive – også som boliger, ikke bare som kulturminner. I mange tilfeller er likevel salg riktig. Det kan også gjelde boliger som er fredet. Foreløpig har få presteboliger blitt solgt, men tallet kan øke.

Etter at boplikten ble opphevet har prestene som allerede bodde i presteboligene rett til å fortsette å bo til samme lave leiepris som tidligere. Den økonomiske fordelene ved lav husleie blir imidlertid fordelsbeskattet. Nye prester i stillinger får tilbud om å leie boligen til markedspris.

SALG AV PRESTEBOLIGER

– Det er en utfordring for oss å eie gamle presteboliger der det ikke bor prest. Bortfall av boplikten, og ny boligordning innebærer at vi kommer til å selge mange presteboliger i årene som kommer. Mange av boligene er ukompliserte å selge. Dette knytter seg typisk til mer ordinære boliger, gjerne i boligfelt.

– Samtidig må vi i den nye ordningen ha såpass tålmodighet at vi ikke selger unna en prestebolig uten å gjøre grundige

vurderinger først, for å sikre at vi tar vare på prestegårdshistorien på en god måte. Tidvis vurderes vi også andre løsninger i en periode før vi tyr til salg, fortsetter Eger Mollestad.

Det kan strides om hva pengene fra Ovf skal brukes til. For Ovf er det en vedvarende utfordring med for høye forventninger til hva de kan få til med de budsjetttrammene som eksisterer. Kulturminneansvar koster mye. Samtidig er det viktig å være klar over at salgssummen ved salg av boliger, ikke kan disponeres fritt, men går inn i Ovfs bundne kapitalfond i henhold til regelverket. Det er kun avkastningen av fondet som kan benyttes til vedlikehold og rehabilitering, og andre kirkelige formål. Dette gir klare begrensninger på hva vi kan gjennomføre og i hvilket tempo.

– Vi opplever at det nok er litt høye forventninger til hva vi kan få til, og hvor fort det kan gjennomføres. Det er også knyttet forventninger til at Ovf skal bidra med økonomisk støtte på andre samfunnsområder ut fra en oppfatning om at det er betydelig med frie økonomiske midler i fondet. For Ovf er det helt nødvendig å sikre tilstrekkelig inntektsstrømmer og avkastning til å kunne ta vare på det vi er satt til å forvalte, for å sikre at prestegårdshistorien kan bringes videre. Det er viktig å bidra med kunnskap om at kulturminneansvar koster mye, men at vi i Ovf jobber bevisst med å hente inn etterslepet på våre egne kulturminner, sier Eger Mollestad.

Riksantikvaren fredet 6 bygninger på Selje prestegård i 1991. Hovedbygningen ble oppført av presten Clemens Schmidt mellom 1782–84.

JØRN HOLME
Riksantikvar

Å bo er å bevare

En stor del av de prestegårdene Ovf eier har stor kulturhistorisk verdi. Den beste måten å bevare ærverdige bygg på, er å bo i dem, mener riksantikvar Jørn Holme.

– Rett prest i rett bolig er god bevaring. Vi har et veldig godt samarbeid med Ovf, og må stå sammen om å løfte frem prestegårdene som en attraktiv bolig, sier riksantikvar Jørn Holme.

Riksantikvaren er positiv til at Opplysningsvesenets fond beholder presteboliger med særlig høy kirke- og kulturhistorisk verdi som tjenesteboliger. Dersom ny boligordning fører til manglende interesse for å bosette seg på prestegårdene, kan flere av disse anvendes på en alternativ måte som kommer lokalsamfunnene til gode.

– Prestegård og kirke hører uløselig sammen, og gårdene har nesten frem til vår tid vært menighetshusene på landsbygda.

De gjenspeiler og forteller mye om vår bygningsarv, og er kroneksempler på embetsmannsboliger i Norge, fortsetter Holme.

– Dette er prestegårder som er en del av vår felles kulturarv. Det er en stor og viktig oppgave for oss å holde disse prestegårdene i god stand. Vi har opp gjennom årene brukt store ressurser på nettopp det. Det skal vi fortsette med, sier Anne Stine Eger Mollestad.

Etter at boplikten for prester ble opphevet, har Ovf hatt en grundig gjennomgang av hvilke boliger som skal prioriteres og fortsatt være i fondets eie. Det dreier seg om rundt 140 prestegårder med kulturhistorisk verdi, landet rundt.

– Vi vil legge til rette for at så mange som mulig av disse prestegårdene fortsatt skal være bolig for prester, forsikrer Eger Mollestad.

Gjer døri høg, gjer porten vid

Når prestane flyttar ut av prestebustader, opnar Opplysningsvesenets Fond dørene for flyktningar.

Som følgje av den nye bustadordninga står fleire prestebustader tomme. Nokre må seljast, andre får nye bruksområde. Eitt av desse nye bruksområda er å ta ansvar i ei tid der verda er prega av ein humanitær katastrofe, og tilstrøyminga av flyktningar til Noreg aukar.

– Vi ser på vårt bidrag i denne humanitære katastrofen som ein tydeleg del av vårt samfunnsansvar, seier Ole-Wilhelm Meyer, direktør i Ovf.

Ein av bustadene der døri er høg og porten er vid, er prestebustaden på Bygland i Setesdalen. Det store huset med sine mange rom står ikkje lengre tomt – men husar ein asylsøklarfamilie med far, mor og heile 11 born. Familien frå fjellområda i Kurdistan i Irak kom til Noreg i september i fjor, og flytta inn i

prestebustaden etter å ha budd først i transittmottak, så på campingplass.

Familien uttalte til avisa Setesdølen i februar 2016 at det var som å kome til paradisi i det romslege huset, som har vore heim for den eine presten etter den andre i Bygland fram til i fjor. Då blei den nye buordninga innført, og buplikta fjerna. Dermed flytta presten som heldt til på prestegarden ut. Om lag samstundes, på ein annan kant av landet, kryssa den barnrike asylsøklarfamilien grensa til Noreg. No går borna på skule, og foreldra går i vaksenopplæring for å lære seg norsk.

Trass i at Ovf har tilbydd 63 bustader til flyktningfamiliar, var det i april 2016 berre ei handfull som hadde takka ja til tilbodet. Det er framleis dialog med fleire kommunar.

– Behovet er stort, og vi beklagar at ikkje fleire kommunar har tatt imot tilbodet, seier Meyer.

Mor, far og 11 born har funne seg godt til rette i den gamle prestebustaden på Bygland.

Uvurderlige verdier

Det er en trygghet at Ovf fortsatt vil tilføre kirken viktige verdier, mener Helga Haugland Byfuglien.

Gode verdier er stikkordet. Først og fremst de økonomiske. Preses Helga Haugland Byfuglien er klar på at den viktigste oppgaven til fondet også er den største utfordringen: Avkastning.

Det er mange viktige oppgaver Den norske kirke ikke kunne gått inn i uten Opplysningsvesenets fond. Preses i Bispemøtet i Den norske kirke, Helga Haugland Byfuglien, er opptatt av at Ovf forvalter fondets store verdier på en måte som gir størst mulig avkastning. Samtidig er det vesentlig at investeringene holder etisk standard som et kirkelig fond.

Hun har hatt et langt liv i Den norske kirke, og flere roller enn de fleste klarer å holde styr på. Prest, kapellan, andaktsholder og preses. I dag jobber Helga Haugland Byfuglien fra kontorer i Oslo og Trondheim, som fast preses i Bispemøtet og medlem av Kirkerådet. I Kirkens Hus i Oslo holder hun til et par etasjer over Opplysningsvesenets fonds lokaler. Fondet er ikke bare en god nabo, men en viktig støttespiller som forvalter uvurderlige verdier for kirken, ifølge preses.

– For Den norske kirke har Ovf historisk vært utrolig viktig, først og fremst som forvalter av presteboligene. Nå som boplikten for prester er opphevet, vil Ovf ha en viktig rolle også i fremtiden. Styret i Ovf forvalter en betydelig kapital som gjør kirken i stand til å utføre mange oppgaver vi aldri hadde klart uten, sier hun.

Hun trekker frem flere eksempler på tiltak og prosjekter som ikke hadde vært mulig å gjennomføre uten Ovf.

– Midler fra Ovf har gjort det mulig å utvikle felles IKT-løsning i Den norske kirke. Jeg kan også nevne at mye av vårt arbeid knyttet til de økumeniske relasjonene har vært avhengig av de frie midlene som kommer fra Ovf. Klimasatsingen har også vært avhengig av Ovf-midler, det samme har utgiftene til gudstjenestereformen, sier hun, og fortsetter:

– Kirkens ressurscenter mot vold og seksuelle overgrep har også gjennom mange år mottatt midler gjennom fondet. I tillegg blir det hvert år tildelt midler som bispedømmene forvalter. Det blir til gode lokale prosjekter som ledertrening for unge, ulike diakonale tiltak inkludert arbeid for å integrere våre nye landsmenn samt støtte til misjonsengasjement, for å nevne noe.

KLOK FORVALTNING

Gode verdier er stikkordet. Først og fremst de økonomiske. Byfuglien er klar på at den viktigste oppgaven til fondet også er den største utfordringen.

– Det viktigste Ovf kan gjøre, er å sørge for en klok forvaltning og sikre en trygg avkastning i fondet. Som langsiktig bidragsyter til kirken har Ovf ivarettet økonomiske verdier fundert på troverdige etiske verdier. Kirken har forventninger om at dette også skal skje i fremtiden.

– Det viktigste Ovf kan gjøre, er å sørge for en klok forvaltning og sikre en trygg avkastning i fondet.

– Investeringene til fondet skal være i tråd med våre verdier. Det har vært noen eksempler på investeringer opp gjennom tidene som ikke har vært heldige. Dette er en læringsprosess, og det er viktig for oss at det opprettholdes en bevissthet på hva man skal investere i. Dette er det opp til administrasjonen og styret å ha god kontroll på, sier Byfuglien.

KONTINUITET I EN TID MED FORANDRINGER

Den norske kirke har en komplisert organisasjonsstruktur, og er midt oppi en fase med store endringer. Kirken skal skilles ytterligere fra staten.

– Det skjer mye i organisasjonen nå, som også berører økonomistyringen i kirken. Det er en trygghet at Ovf fortsatt vil tilføre kirken viktige verdier, sier Byfuglien.

SLÅR ET SLAG FOR PRESTEBOLIGER

Endringen av boligordningen som trådte i kraft i 2015, har vært gjenstand for diskusjoner i Den norske kirke i lang tid før det politiske vedtaket ble fattet. Byfuglien mener det er grunn til å tro at overgangen har gått rimelig bra. Hun har et håp om det fortsatt er prester som velger å bo i boliger som er knyttet til menigheten.

Da hun selv var biskop i Borg bispedømme, bodde hun i Bispegården i Fredrikstad.

– Det er et stort og staselig murbygg fra 1917, nær Domkirken og med utsikt til elven. Det var et godt sted å bo, både med god standard og med bispedømmekontoret som nærmeste nabo.

– Hadde du flyttet inn der i dag dersom det ble aktuelt, selv om boplikten er opphevet?

– Ja, uten tvil. Dersom det var der jeg skulle jobbe, hadde jeg ikke latt meg stoppe av den nye boligordningen. Bispegården var i god stand, og det har en egen verdi å være en del av lokalmiljøet, men jeg har forståelse for de som velger andre ordninger, svarer hun.

Byfuglien er klar på at den beste bevaringen av presteboliger er å bo i dem, men hun innser at det ikke passer for alle.

– Noen bygg er i bedre stand enn andre, og standard og beliggenhet har mye å si for villigheten til å bosette seg der. Jeg forstår derfor at noen velger å bo annerledes. Vedlikehold er viktig, og med bakgrunn i endringen i 2015 er det viktigere enn noen gang at Ovf gjør tiltak for å gjøre det attraktivt å bosette seg i presteboligene. Da er det viktig både å motivere og oppmuntre, men viktigst er godt vedlikehold samt tilrettelegging, sier hun.

Mer likeverd gjennom Ovf-midler

I tillegg til bruk av midler på andre kirkelige formål, får Kirkerådet hvert år tildelt midler av Ovf. Beløpet fastsettes av Kulturdepartementet. Kirkerådet fordeler midlene etter tydelige retningslinjer. Noe går til kirkens deltakelse i økumeniske organisasjoner, andre deler går til prosjekter i regi av bispedømmene og menighetene. Prosjektene legger spesiell vekt på diakonalt arbeid, kirkelig kultur og musikk, og barn og unge.

Tore Johnsen i Samisk kirkeråd er glad for mulighetene Ovf-midlene åpner for samisk kirkeliv.

– Arbeidet med å styrke samiske kirkeliv i Den norske kirke ville ligget langt etter uten disse årlige midlene. Det som tas som en selvfølge i norsk kirkeliv er ofte ikke det for oss. Ovf-midlene bidrar til mer likeverd, sier Johnsen.

I fjor var summen på 660 000 kroner. Pengene ble brukt til finansiering av oversettelse av 2011-liturgien til nordsamisk og sørsamisk og medfinansiering av bibeloversettelse til lulesamisk og sørsamisk. Midlene bidro også til etterutdanning av 23 prester og 2 kateketer om samisk tro og kirkeliv i lys av historiske forhold. Alle prosjekter styrker betingelsene til samisk kirkeliv lokalt. Ikke minst går et årlig tilskudd til Kirkenes Verdensråds urfolksarbeid, som neppe ville eksistert uten støtten fra Ovf-midlene.

Den nye førstelinjen

En viktig hendelse i 2015 var den såkalte «insourcingen» av tomtefeste. Den nye førstelinjen består av ni personer i nyopprettede Kontraktsservice.

Med «insourcing» menes at fondet overtar oppgaver som tidligere har vært utført av tjenesteleverandører. Kontraktsservice har gradvis siden 1. oktober 2015 tatt over oppgaver knyttet til tomtefeste, husleie, jordleie, eiendomsskatt og kirkegrunn.

KJERNEKOMPETANSE I EGNE REKKER

– Den viktigste årsaken til at vi valgte å insource var en forankring i mål- og

strategiplanen om at fondet skulle kjøpe færre tjenester og heller utføre flere av oppgavene i egen organisasjon. Hovedforventningene til insourcingen er at det blir en varig resultatforbedring og bedre kundeopplevelser, sier Anne Stine Eger Mollestad, leder av eiendomsavdelingen. Det ble overtatt ca. 1600 saker fra tjenesteleverandøren Harris ved årsskiftet, i tillegg er det mange nye henvendelser direkte til fondet etter at Harris avsluttet arbeidet.

– Leverandøren Harris og underleverandørene Asplan Viak og ABO Plan og arkitektur gjorde en god jobb i den femårsperioden vi samarbeidet, og årsaken til at vi valgte å ta over oppgavene selv er ikke misnøye med deres arbeid, understreker Mollestad.

– Det er viktig for en stor grunneier som Ovf å sikre kjernekompetanse i egen organisasjon. Det er krevende å gå på en ny tjenestetilsetning hvert femte år, avslutter Mollestad. I tillegg til tomtefeste var også deler av eiendomsforvaltningen tidligere satt ut til tjenesteleverandør.

Samtidig med insourcingen har det skjedd en intern omorganisering. Blant annet er det etablert en seksjon som ivaretar fondets grunneierinteresser, og har ansvar for intern samhandling knyttet til arealforvaltningen.

KONTRAKTSERVICE

F.v Torunn Hetland,
 Ida Johansson,
 Tim V. Midgaard.
 Bak fra v. Pernille
 Hanssen, Bjørnar
 Møller, Kati Milde,
 Anette Jenssen,
 Anja Green.

På børs for katedral

For Jon Gunnar Solli er etisk forvaltning grunnleggende for forvaltning av fondets midler.

Når Jon Gunnar Solli snakker om verdier på børs snakker han minst like mye om etikk og bærekraft, som om penger, aksjer og obligasjoner.

Som ansvarlig for finans og økonomi i Ovf er han naturlig nok opptatt hvilken avkastning fondets samlede investeringer på børsen gir. Men han er vel så opptatt av å forvalte investeringene på en måte som bidrar positivt – enten det dreier seg om klima eller kampen for rent vann.

– Etisk forvaltning er grunnleggende for forvaltning av fondets midler. Nå fokuserer vi også på begrepet bærekraftig forvaltning. Det kommer til å bli viktigere og viktigere. For oss i Ovf er det en grunnplanke i det vi gjør på børs, sier Jon Gunnar Solli.

Ved inngangen til 2015, var forventningene til utviklingen på børsen lave. Pessimismen rådet. Det endte likevel tilfredsstillende, også for Ovf. Avkastningen på fondets kjerneinvesteringer ble rundt 7,5 prosent.

– Men det lave rentenivået gjennom året skapte store utfordringer for avkastning av de investeringene vi har i obligasjoner og andre rentebærende plasseringer, tilsammen nærmere en milliard kroner. Og mye tyder fortsatt på lavt rentenivå her hjemme også gjennom 2016. Aksjemarkedet var turbulент, litt opp og litt ned. Vi hadde glede av en

betydelig kronesvekkelse, som bidro til at vi fikk en god avkastning på vår internasjonale aksjeportefølje. En avkastning samlet på rundt 7,5 prosent vil jeg mene er bra. Vi har «benchmarks», eller indekser, som vi blir målt opp mot, og samlet hadde porteføljen en meravkastning på 1,3 %. Det ser vi oss godt fornøyd med. Vi jobber kontinuerlig med å identifisere de beste forvalterne, og dette lyktes vi godt med i 2015. Vi slo indeks innenfor alle aktivaklasser, med unntak av norske obligasjoner. Her ble det dessverre mindre avkastning, noe mange opplevde i 2015.

– HVORDAN ER UTSIKTENE FOR 2016?

– Grovt sett er utviklingen fremover avhengig av tre forhold: Oljepris, utviklingen i Kina og rentenivå, sier Solli, og antyder vel at det som ser minst usikkert ut av disse tre, er at renta fortsatt vil holde seg nokså stabil lav.

– Jeg tror ikke 2016 blir et særlig godt år. For også når det gjelder svekkelse av krona, kan det meste vise seg å være tatt ut. Derfor har vi foretatt visse endringer av strategien vår, for å være noe beskyttet i tilfelle krona styrker seg.

Ovf har en nær tilknytning til kirken, både historisk og i forhold til det som fortsatt

er en hovedoppgave for fondet: Å sikre kirken langsiktig, forutsigbar finansiering. Tilknytningen til kirken mener Solli forplikter. Og han mener kirkens og autoritet og vekt i verdispørsmål også er noe Ovf bærer med seg inn på børs.

– Det samme gjelder andre kirker i for eksempel i England og i Europa og ellers, som har gått sammen i Church Investors Group (CIG). Når vi uttaler oss, og når vi legger vekt på bærekraftig forvaltning når vi investerer, så blir det lagt merke til. Det har betydning, sier Solli.

For øvrig har Ovf et etisk regelverk som ikke er veldig annerledes enn det som gjelder for Oljefondet.

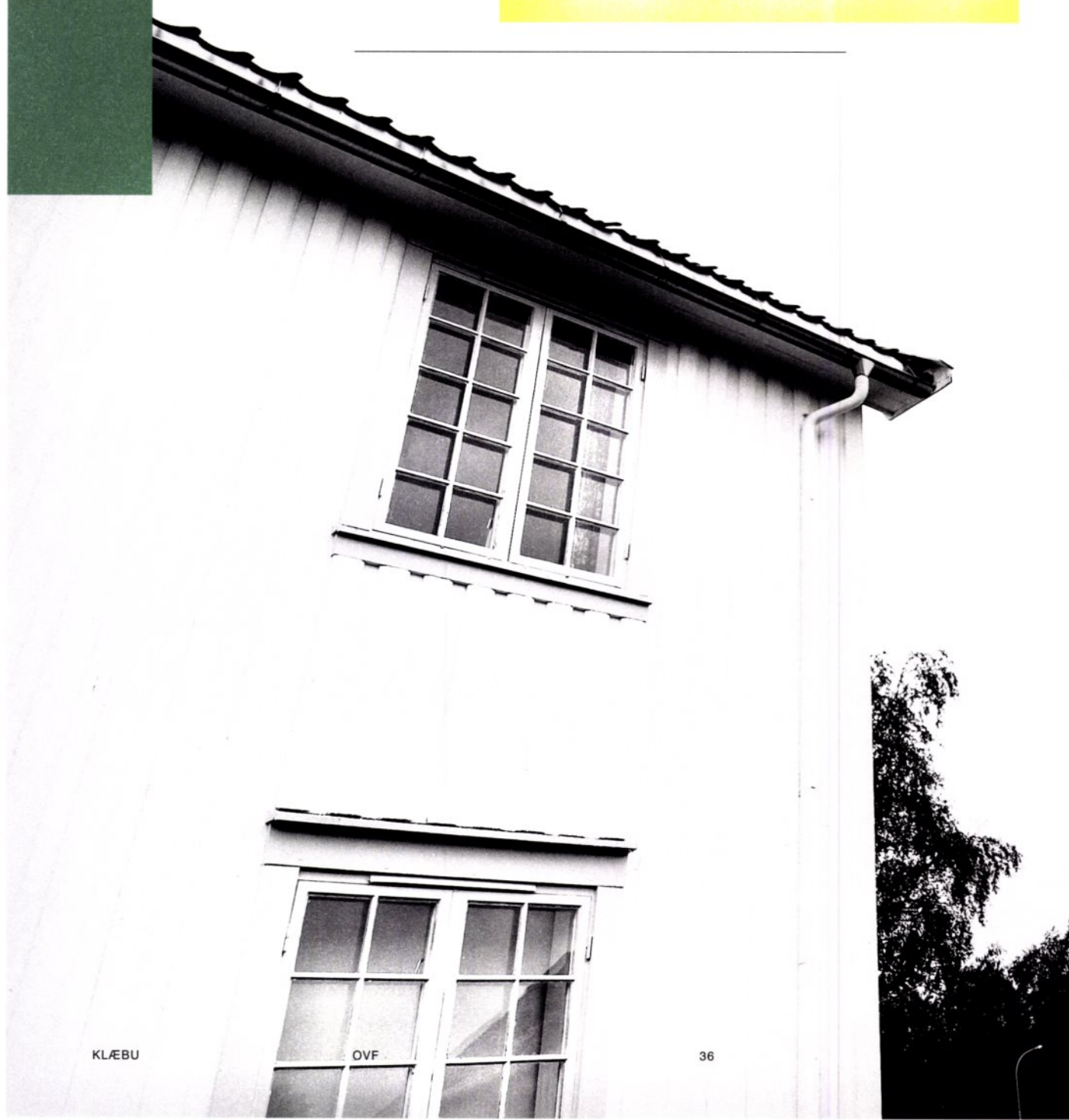
– Vi investerer stort sett gjennom fond. Det betyr at vi i liten grad eier aksjer direkte. Derfor jobber vi veldig bevisst og planmessig med å identifisere forvaltere som forstår verdien av bærekraftig forvaltning. Vi har løpende og tett dialog med våre forvaltere om dette. Det er viktig for oss, sier Solli.

Solli er opptatt av å finne forvaltere som jakter på de gode prosjektene, på de gode løsningene på klimautfordringene og på noe både Solli og CIG mener er en svært viktig oppgave nå: Å sikre verden nok rent vann.

– Vi vil være en aktør som satser på bærekraftig forvaltning, og jobbe for størst mulig avkastning innenfor den rammen.

Datterselskaper

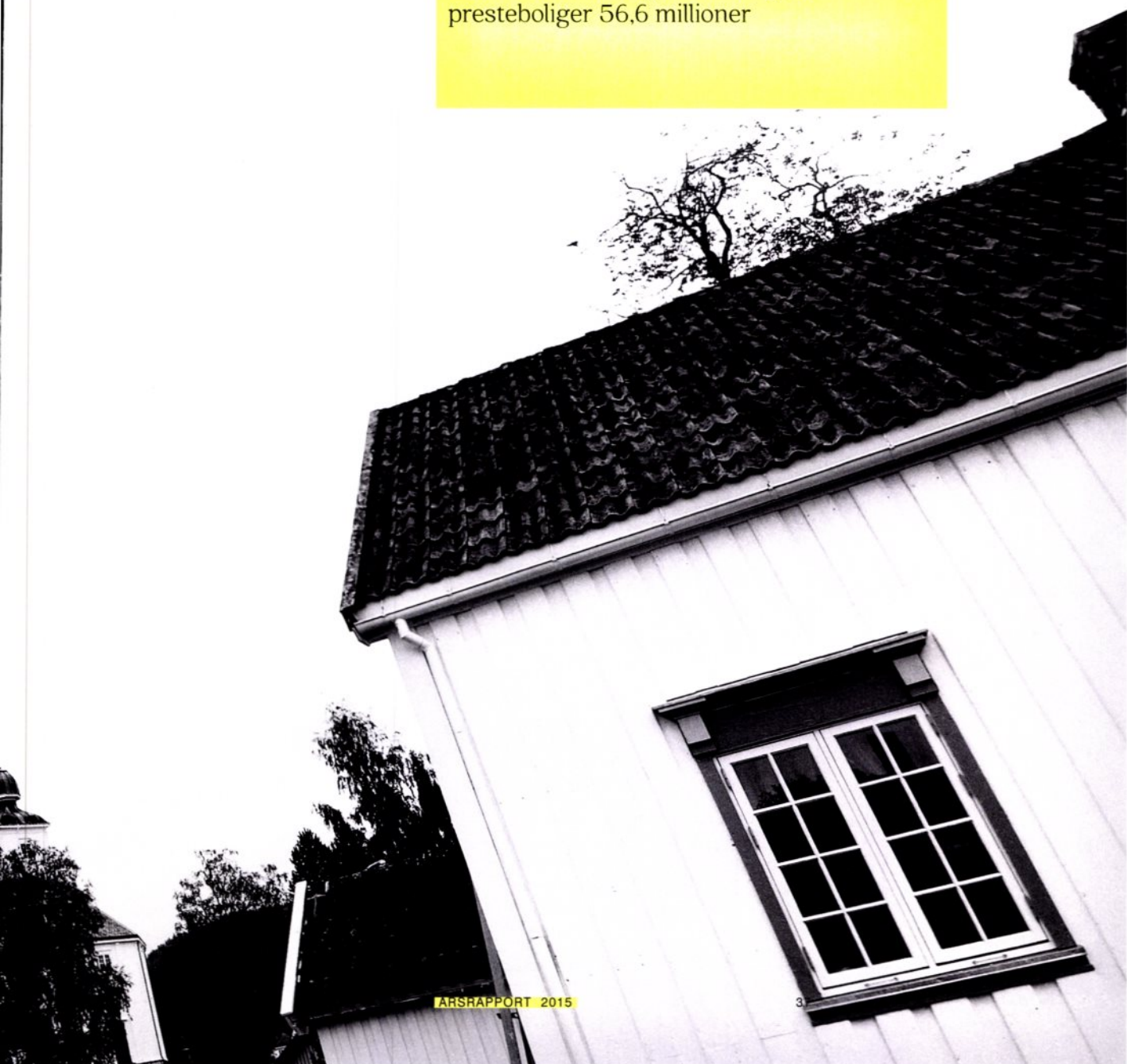
- 38 CLEMENS KRAFT
- 40 CLEMENS EIENDOM
- 42 CLEMENS SKOG
- 44 KIRKEPARTNER IKT

56,6

I 2015 var nettoutgiftene til egne
presteboliger 56,6 millioner

KRAFTTAK FOR CLEMENS KRAFT

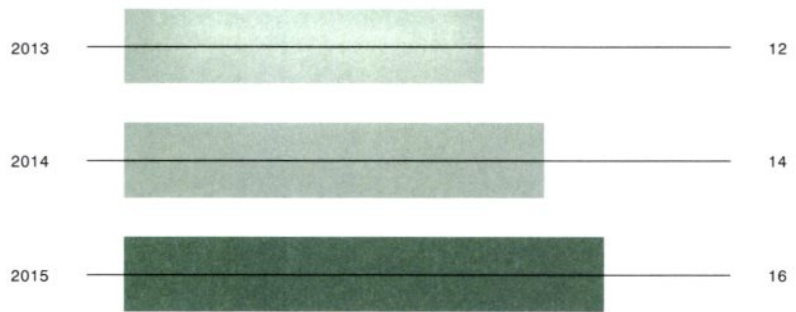
Vannkraft er en fornybar og ren energikilde som verken slipper ut klimagasser eller forurenses nær miljøet.

Clemens kraft er i dag blant de største utbyggerne av småkraftverk i Norge. 2015 var preget av fortsatt stor byggaktivitet. Prosjektene er et bidrag til det grønne skiftet, og viktige for næringsutviklingen i distriktene.

BØRGE EDVARDESEN
KLINGAN
Administrerende direktør
i Clemens Kraft

Kraftverk i drift

Clemens Kraft skal være en langsiktig eier av norsk ren fornybar energi.

Clemens Kraft har hatt et hektisk byggeår, hvor to nye kraftverk i Sør-Trøndelag, Halvdagsåa og Væla, ble satt i produksjon. I tillegg har det vært hektisk byggeaktivitet i prosjektene Ullestad og Tverråni i Rogaland, Sleveåne, Vossedalselvi og Vangjolo i Hordaland, samt Grytneselva i Møre og Romsdal.

I 2015 skjedde det også et lederskifte i selskapet. Administrerende direktør Børge Edvardsen Klingan tiltrådte 1. juni. Den nye ledelsen har fokusert på å løfte selskapet opp fra gründerfasen og inn som en nasjonal industriell aktør innenfor utvikling, bygging og drift av småskala-kraftproduksjon.

BEDRE SAMARBEID

– Vi har jobbet mye med å strukturere oss bedre, for å bli mer effektive i hverdagen og å industrialisere verdikjeden, sier Klingan.

– Vi har også arbeidet mye med rammebetingelser som pris på kraft og sertifikater, nettutfordringer, bransjestruktur, myndighetskrav, leverandørutvikling og teknologisk utvikling. En viktig hendelse er at vi

har forankret og revidert strategien for kraftsatsingen, herunder også for driftsselskapet.

Samarbeidet mellom Opplysningsvesenets Fond og datterselskapet Clemens Kraft har blitt tettere.

– Vi har systematisert samarbeidet, og blitt fullverdig medlem av konsernledergruppen. Vi trekker bedre på hverandres kompetanse og ressurser. Et tettere samarbeid er et viktig grep for å lykkes, sier Klingan.

EVIGVARENDE ENERGI

Clemens Kraft forvalter kraftverk for å skape positive, stabile og langsiktige kontantstrømmer for eierne – og virksomheten blir også rett inn som en faktor i det såkalte «grønne skiftet». Vannkraft er miljøvennlig, fornybar og evigvarende energi.

– Det ligger i kraftverkets natur at det bidrar til nullutslippssamfunnet. Vi er opptatt av minimale inngrep i naturen og en designutforming på kraftverkene som skal være tilbaketrukket og tilpasse seg til naturen og kulturlandskapet, sier Klingan.

Ved kommunevalget i 2015 fikk vi bekreftet at det finnes et sterkt og økende engasjement for et grønnere samfunn. Overgangen til fornybar energi er et av fundamentene i dette skiftet, sier Klingan.

VIKTIG FOR DISTRIKTENE

Et viktig element i Clemens Krafts virksomhet er den betydningen kraftutbygging har for distriktspolitikken.

Utbyggingen av småskala-kraftverk bidrar til en aktiv næringspolitikk i distriktene, legger han til.

– Vår utvikling og produksjon av fornybar energi oppfyller forventningene til både politikere, myndigheter og opinionen. Utbygging og drift av småkraftverk i distriktene bidrar til å styrke livsgrunnlaget i områder med begrenset mulighet for annen næringsutvikling, sier Klingan.

EN REISE MED CLEMENS EIENDOM

Clemens Eiendom har mange prosjekter som utvikles på Ovfs arealer. Bli med på en reise for å besøke noen av disse prosjektene.

FINNMARK

Alta

HORDALAND

Os

ØSTFOLD

Rakkestad

VESTFOLD

Hof

TELEMARK

Langesund

Lilletorget i Langesund.
En illustrasjon av mulig
bebyggelse.

ELI SELSTAD
Daglig leder i
Clemens Eiendom AS

Leieinntekter (mill. kroner)

Illustrasjonen viser utvikling av leieinntekter over tre år.

Daglig leder i Clemens Eiendom AS, Eli Selstad, er stolt over at selskapet kan bidra til boligutvikling.

– At vi kan være en lokal samfunnsaktør og bidra til å løse boligutviklingen i et område, vil jeg si er noe av det hyggeligste vi opplever, sier Selstad. Sammen med henne blir vi med på en reise gjennom Norges land for å bli kjent med enkelte prosjekter som Ovfs datterselskap har satt i gang.

VI STARTER I VESTFOLD

– På prestegårdsgrunn på Hof er vi blitt majoritetsiere i et prosjekt som omfatter 240 boenheter, og hvor veier og annen infrastruktur kommer på plass dette året, forteller Selstad.

Kommunens ordfører Mette Måge Olsen lar seg begeistre over mulighetene for flere innbyggere.

– Med dette byggefeltet, som ligger svært sentralt i Hof kommune, gleder vi oss til å ta imot de som ønsker å etablere seg her. Det er et stort ønske for Hof å få flere innbyggere. Vi er særdeles godt fornøyd med at utbygger ønsker å satse i vår kommune, og det vil bli en viktig faktor for utviklingen av Hof, sier hun.

TUREN GÅR VIDERE TIL TELEMARKE

Vi stopper i Bamble. Et makeskifte med Bamble kommune har ført til at Clemens eiendom kan utvikle et nytt boligområde på Lilletorget i Langesund. Avtalen sikret at Bamble kommune fikk omdisponert et stort skogsområde fra Ovftil skytebane, og de fikk nedlagt en sjenerende skytebane i tettbygd strøk.

– Dette prosjektet har vi planer om å kjøre gjennom til det står nøkkelferdige leiligheter og venter på sine nye eiere, sier Olav Hansson, eiendomsutvikler og prosjektleder. – Bebyggelsen på Lilletorget i Langesund er på planstadiet, men viser leiligheter i småhus langs eksisterende gateløp og et nytt kvartal som viderefører Langesunds historiske bebyggelsesstruktur.

RAKKESTAD NESTE

I Rakkestad i Østfold har Clemens Eiendom gjennom utbygningsselskapet Prestegårdsskogen AS i flere år utviklet et tomteareal med boliger.

– Interessen for å kjøpe har steget her de siste to årene. I desember 2015 er det solgt 41 tomter totalt, hvorav 19 i 2015. I tillegg har vi bygget tre tomannsboliger og to eneboliger, hvor alle er solgt. Det er fremdeles 27 tomter ledige for salg i trinn 1. Vi planlegger å tilrettelegge ytterligere 61 tomter for salg, i trinn 2, fra 2016/ 2017.

MOT HORDALAND, SVEVO OG OSSTØLEN

Clemens Eiendom har sammen med to andre grunneiere regulert et nytt boligfelt i Os kommune, utenfor Bergen. I 2015 ble det satt i gang prosjektering av infrastruktur og boliger. I det idylliske området inn mot Prestegårdsskogen, vil de nye boligene få tur og rekreasjonsmuligheter rett utenfor døren, samtidig som det også ligger sentralt plassert i forhold barne- og ungdomsskole. De 70 boligene som er Clemens Eiendom sin andel av det store tomtefeltet, vil bli en blanding av rekkehus og blokkbebyggelse. Høsten 2016 vil de første boligene etter planen bli lagt ut for salg.

VI REISER TIL FINNMARK

Boligprosjektet i Alta forventes ferdigregulert i 2016. Her vil en lav blokkbebyggelse ta form med 75 boliger. Det blir sentrumsnær fortetting i et område som det er store planer for på lang sikt.

– Dette er et stort og spennende prosjekt med flere utfordringer, hvor det er viktig med godt samarbeidsklima, avslutter Eli Selstad.

BEDRE PROSESSER I CLEMENS SKOG

Forvaltningen av fondets skogeiendommer skal skje på en måte som både bevarer og øker verdien av eiendommene og som sikrer god avkastning.

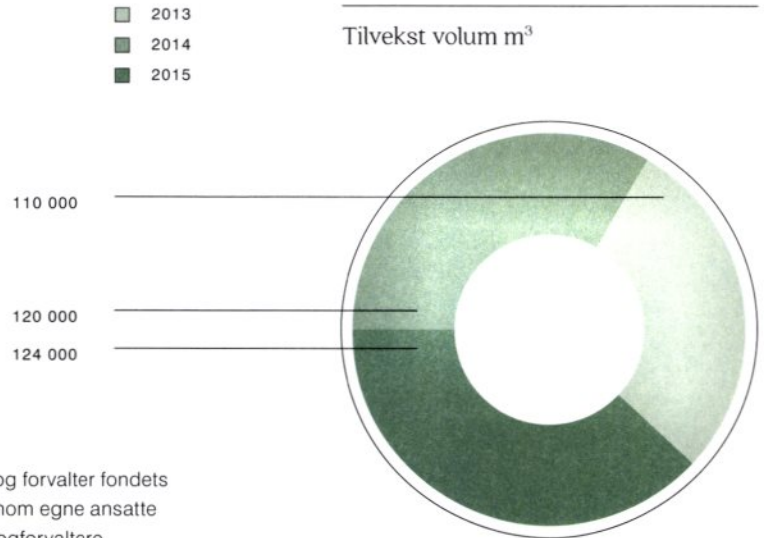
Fredrik Lindemann er ofte ute i fondets skoger, denne dagen ble det Opsahl Østenbølskogen i Enebakk.

FREDRIK LINDEMANN
Daglig leder i
Clemens Skog AS

Tilvekst volum m³

Clemens skog forvalter fondets skoger gjennom egne ansatte og lokale skogforvaltere.

Østlandet blinkes ut som landsdelen med den mest produktive skogen. 88 000 kubikkmeter tømmer, antallet som ble avvirket fra Ovfs skoger i 2015, tilsvarer i underkant av én prosent av totalavvirkingen i Norge. Volumet ble noe høyere enn budsjettert på grunn av vindfelt tømmer, spesielt på Vestlandet.

Tynningsvirke utgjorde 19 prosent av fondets avvirkning. Vinteren 2015 var driftsforholdene krevende, med mye regn som gjorde det vanskelig med utkjøring av tømmeret. Avvirkingen ble lettere utover høsten, som var varm og tørr.

– Sammenligner vi skogdriften med tidligere år har det skjedd endringer. Fondet har besluttet å avvikle sin satsing innen juletrær og pyntegrønt. Dette er en strategisk beslutning, sier daglig leder i Ovfs datterselskap Clemens skog AS, Fredrik Lindemann.

– Interessen for massevirkeindustri (tømmer til papir) er sterkt redusert i Norge, derfor blir nå mer massevirke eksportert fortrinnsvis til Sverige og Tyskland.

NYE FORVALTERE INN I SELSKAPET

Ved årsskiftet ble tjenestekjøpsavtalen med Norskog gjennom 16 år avsluttet. Nå har Ovf ti forvaltere, hvor tre er ansatt i Clemens skog.

– En del prosesser vil med dette bli mer effektive. For å oppnå bedre arrondering og eiendomsstruktur gjennomfører vi kjøp, salg og makeskifte når det ligger til rette for det, sier Lindemann.

Forvalterens oppgaver kan variere fra dag til dag. Alt fra ekspropriasjonssaker, lysløypeavtaler, planlegging av skogsdrifter og kommuneplaner kan dukke opp på arbeidsbordet.

– Det er viktig å ha en klar strategi for virksomheten, og forvaltningen av fondets skogeiendommer skal skje på en måte som både bevarer og øker verdien av eiendommene og som sikrer en høy avkastning.

AKTIV SKOGSKJØTSEL GIR MILJØGEVINST

Av fondets 895 000 dekar skog har fondet 56 prosent produktiv skog. Det utgjør 502 000 dekar, og mesteparten av avkastningen kommer fra skogeiendommer i Hedmark og Oppland.

– Men langt fra all skog skaper verdier. Omlag 10–15 prosent av fondets arealer er berørt av ulike frednings- og makeskifteprosesser. Et slikt båndlagt areal utgjør i størrelsesorden 75 000 dekar med hogstmoden skog. Ellers bidrar den aktive skogskjøtselen til binding av CO₂, og er med på å gjøre Norge karbonnøytralt, fortsetter Lindemann.

GRUS- OG MINERALFORVALTNING

På eiendommen Tysfjord kommune i Nordland ligger fondets viktigste forekomst av grus-og mineraler. Her tas det ut kalkstein til én av Norges to sementfabrikker. Flere lokale aktører viser interesse for å ta ut sand, grus, pukke med mer på fonds-eiendommene.

– Men våre erfaringer er at det kan være lang vei til en eventuell realisering av verdiene, sier Lindemann. I fondets skoger er det muligheter for jakt, fiske og hytteleie, noe som ofte lokale medier fanger opp og formidler, avslutter Fredrik Lindemann.

KIRKEPARTNER IKT INN I EN NY TID

Et samlet IKT-rike, utrulling av intranett og ny IKT-plattform er stikkordene for Kirkepartner IKT i 2015.

Inge Mauseth, daglig leder i Kirkepartner IKT og Kjell Inge Nordgård, kirkeverge i Trondheim signerer tjenesteavtale i oktober 2015

70

Ved utgangen av 2015 etablerte Kirkepartner IKT kundeforhold med rundt 70 fellelråd over hele landet

Den norske kirke ønsker å samle alle kirkens enheter til "et IKT-rike". Som kirkens egen IKT-leverandør, og som Ovfs datterselskap, er de en viktig bidragsyter til kirkens endringsprosess mot en fristilt kirke.

ET IKT-RIKE FOR ALLE

– Gode, felles IKT-løsninger er et viktig fundament for å sikre tjenestekvalitet i en stor og landsdekkende organisasjon som Den norske kirke, sier daglig leder i Kirkepartner IKT Inge Mauseth.

Arbeidet med å samle kirkens mange enheter til et IKT-rike begynte i 2013, som et samarbeid mellom Kirkerådet, KA, Kirkelig fellesråd i Oslo og Ovfi. Kirkepartner IKT har mandat til å operere i utvidet egenregi for offentlige virksomheter. Tjenestetilbudet er tilpasset kundenes behov både for funksjonalitet, sikkerhet og tilgjengelighet. I 2014 ble tjenesteplattformen Kirkepartner Basis etablert. Det er en komplett kontorstøtteløsning, inklusive lagringskapasitet for den enkelte bruker, sikkerhetskopiering, tilgangskontroll, brukerstøtte og opplæring.

MER KIRKE FOR PENGENE

– Samhandling innenfor og mellom de ulike enhetene i kirken blir stadig viktigere, og felles IKT-løsninger gjør dette enklere.

Kirkepartner IKT bidrar til at kirken kan utføre sitt oppdrag i en ny tid, sier Mauseth.

Selskapet vil bidra til å nå målet om god kirkelig betjening over hele landet, og god ressursutnyttelse – mer kirke for pengene. Kirkepartner IKT bistår både med sikre, tekniske løsninger og med nødvendig kompetanse – på organisasjon, arbeidsprosesser, teknologi og produkter innenfor kundens bruksområder.

Kirkepartner IKT har inngått rammeavtaler med en rekke leverandører, bl.a. på maskin-, programvare og konsulenttjenester, noe som gir kundens brukere lokalt og sentralt enkel tilgang til konkurransedyktige avtaler, både på pris, service, vedlikehold og utvikling. Kirkepartner IKT har gjennomført nødvendige offentlige anskaffelser på vegne av kundene. Selskapet bidrar til å redusere kostnader og ressursbruk knyttet til anskaffelser og oppfølging av IKT, både for fellelrådene og andre enheter som deltar i samarbeidet.

KIRKEBAKKEN RULLET UT

I 2015 ble viktige fellesløsninger som intranettet "Kirkebakken" tatt i bruk, og ny arkivløsning ble klar for pilotdrift. Dette kommer i tillegg til den grunnleggende tjenesten Kirkepartner Basis som ble klar året før. Mange byggesteiner er dermed på plass, men ikke alle.

I 2015 begynte Ovfi, Kirkerådet, Bispedømmene, Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider (NDR) og de første kirkelige fellelrådene suksessivt å ta ny IKT-plattform i bruk. Allerede høsten 2014 hadde det blitt klart at tidsplanen for salg og leveranse til nye kirkelige fellelråd hadde vært for optimistisk. Gjennomføringsfasen ble dermed 12–18 måneder forsinket i forhold til de planer som var lagt i 2013. Høsten 2015 gikk Trondheim kirkelige Fellelråd over til de nye fellesløsningene. Ved slutten av året hadde Kirkepartner IKT etablert kundeforhold med rundt 70 fellelråd over hele landet, i tillegg til de eksisterende avtalene med Ovfi, Kirkerådet, Bispedømmene, Kfio og NDR, og overføring av disse kundene til den nye IKT-plattformen.

At Trondheim kirkelige fellelråd kom med i samarbeidet var en viktig milepæl for selskapet i 2015.

Styrets beretning

Kostnadene for Forvaltningsorganet for Opplysningsvesenets fond utgjør 74 millioner kroner som er opp 12 millioner kroner fra 2014. Det er gjort flere nyansettelser gjennom 2015 med formål om å redusere kostnader knyttet til fondets eksterne tjenestekjøp, og dette har gitt positive effekter allerede i 2015.

74

Opplysningsvesenets fond (Ovf) er et selvstendig rettssubjekt som selv eier sine eiendommer og finanskapital. Eiendommene består av prestegårder, presteboliger, skog og utmark, vassdrag, festetomter og andre tomteareal, samt næringseiendommer.

Det er prestegårder over hele landet som utgjør fondets historiske grunnkapital. Ovf er underlagt Kulturdepartementet og forvaltes av Forvaltningsorganet for Opplysningsvesenets fond (Forvaltningsorganet). Driftsutgiftene dekkes av fondets avkastning. Avkastning utover dette skal nyttes til vedlikehold av eiendommene, økning av formuen og overføring til kirkelige formål besluttet av departementet. Med utgangspunkt i de ressursene og mulighetene som ligger i eiendommene driver Ovf utstrakt forretningsvirksomhet på en rekke områder, blant annet innen eiendomsutvikling og kraft.

Fondets virksomhet er regulert av Grunnlovens § 116 og Lov om Opplysningsvesenets fond.

VIRKSOMHETEN HAR FORRETNINGSADRESSE I OSLO

Risiko og risikostyring

Fondet har en bred virksomhet som delvis skjer i selve fondet og delvis i fondets datterselskaper. De ulike virksomhetsområdene er i ulik grad eksponert for risiko. Det gjelder både strategisk, operasjonell, finansiell og etterlevelsesrisiko.

Strategisk risiko

Strategisk risiko kan defineres som riski som truer selskapets eksistens eller truer selskapets mulighet til å nå sine strategiske mål og/eller gjennomføre planlagt strategi.

Fondet gjennomfører en betydelig satsning innenfor småkraftvirksomhet, og er ved utgangen av 2015 en av de største aktørene i Norge på dette området. Det er tett oppfølging av denne virksomheten, og den strategiske risikoen anses å være på et akseptabelt nivå.

Fondets virksomhet er avhengig av et godt omdømme for å lykkes med sin forretningsmessige drift og samtidig bli oppfattet som en seriøs og troverdig aktør. Omdømmet er nært knyttet til fondets aktiviteter innen de ulike virksomhetsområdene, fondets investeringer og prosjekter, samt kvaliteten på den forvaltning som utføres.

Ovf er et konsern med flere datterselskaper. Det er etablert en rekke «single purpose» -selskaper for investeringer/prosjekter innenfor eiendom og småkraft. God styring og kontroll er viktig for å ivareta Ovfs interesser og sørge for en god og varig verdiutvikling. Ovf er også avhengig av et godt samarbeid med Kulturdepartementet som har det overordnede ansvaret for styringen av fondet. Det er ikke gjort vesentlige endringer i strategien som ble lagt tilbake til 2013, men det har skjedd enkelte tilpasninger som følge av avviklingen av boplikten for prestene i Den norske kirke.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko forstås som risiko for tap som skyldes utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser.

Ovf er avhengig av god kompetanse for å lykkes med sin strategiske satsning innenfor de forskjellige forretningsområdene, enten dette gjøres med egne ansatte eller gjennom eksterne samarbeidspartnere. Ovf har i løpet av året fortsatt arbeidet med å forsterke den interne kompetansen, både gjennom utvikling av egne ansatte og gjennom rekruttering av nye medarbeidere.

Prosjektet med å insource festekontraktforvaltningen ble ferdigstilt i 2015 og har bidratt til en reduksjon i operasjonell risiko og til en tettere kontakt med kunder og brukere.

Finansiell- og forretningsmessig risiko

Finansiell- og forretningsmessig risiko er risiki som oppstår som en følge av eksterne forhold eller hendelser som påvirker virksomheten. Ovf er eksponert for svingninger i blant annet finans-, kraft-, eiendoms- og tømmermarkedet. Avhengig av markedet på gitte tidspunkter kan dette være både opp- og nedsiderisiko.

Det er risiko knyttet til hvor stor andel av forretningskapitalen som plasseres i de ulike markedene og virksomhetsområdene. Innenfor det enkelte marked (finans, kraft og eiendom) finnes det en konsentrasjons- og diversifiseringsrisiko. For Ovf vil det være viktig å balansere den totale investeringsporteføljen og balansestyringen på tvers av forretningsområdene for å oppnå en moderat risikoprofil.

Fondet har tidligere erfart store tap på grunn av svingninger i finansmarkedet. Arbeidet med å forenkle og gjøre investeringsporteføljen mer transparent fortsatte i 2015. Fondet avvirket store deler av porteføljen innen finansiell eiendom, Private Equity, illikvide rentefond og renteinvesteringer i løpet av året. Dette har bidratt til en samlet reduksjon i risiko.

For eiendoms- og kraftmarkedet er særskilt utbyggingsfasen beheftet med risiko. Denne risikoen kan i stor grad kontrolleres. Det er timing og markedsituasjon som vil ha størst betydning for utfall av prosjektet og avkastningen. Kraftprisene antas å bli lave fremover, men markedet for «grønne sertifikater» forventes å gi økte bidrag til virksomheten.

Risiko relatert til etterlevelse

Ovf opererer innenfor en rekke forskjellige forretningsområder, både som en kommersiell aktør og i form av ren forvaltningsvirksomhet. God virksomhetsstyring (mål, strategi, prestasjonsledelse og risikostyring) er derfor viktig for å sikre rett prioritering og fokus. Det instruksverk som ble etablert for hele virksomheten i 2012, og som dekker eierstyring, etikk og samfunnsansvar, fullmakter, risikostyring og krav til de ulike forretningsområder, skal også etterleves. Compliance funksjonen ble etablert i 2014. Det har i løpet av året vært arbeidet med redusere risiko relatert til etterlevelse av lover, forskrifter, instruksjoner og interne retningslinjer.

ÅRSREGNSKAPET

Resultat

Opplysningsvesenets fond hadde i 2015 et årsresultat på 151 millioner kroner mot 254 millioner kroner i 2014.

Driftsinntekter

Driftsinntektene var på 213 millioner kroner mot 181 millioner kroner året før.

Salg eiendom

Gevinst fra salg av eiendom var i 2015 på 184 millioner kroner mot 179 millioner kroner i 2014. Av dette utgjorde 146 millioner kroner innløsning av festetomter, mens resterende var annet arealsalg og boligsalg.

Driftskostnader

Driftskostnadene inklusive tilskudd til fondets formål utgjorde 327 millioner kroner i 2015 mot 280 millioner kroner året før. Drift og vedlikehold av fondets boligmasse utgjorde 61 millioner kroner, som var 3 millioner mer enn i 2015. Driftskostnader for Forvaltningsorganet for Opplysningsvesenets fond utgjorde 74 millioner kroner som var opp 12 millioner kroner fra 2014. Det ble gjort flere nyansettelser gjennom 2015 med formål om å redusere fondets eksterne tjenestekjøp, og dette ga positive effekter allerede i 2015. Ytterligere effektiviseringsgevinster forventes i årene som kommer.

Finansielle tilskudd til Den norske kirke var i 2015 på 71 millioner kroner mot 57 millioner kroner i 2014.

Ovf har i løpet av året fortsatt arbeidet med å forsterke den interne kompetansen, både gjennom utvikling av egne ansatte så og gjennom rekruttering av nye medarbeidere.

Finansposter

Netto finansresultat var i 2015 på 81 millioner kroner mot 174 millioner kroner i 2014. Fondets finansportefølje bidro med 77 millioner kroner, mens øvrige finansposter utgjorde 4 millioner kroner.

Disponering av årets resultat

Regelverket for fondet tilsier at gevinster fra salg av eiendom skal avsettes til kapitalfondet. Dette følger av § 5 i Lov om Opplysningsvesenets fond.

Styret foreslår følgende disponering av resultatet for 2015:

ÅRSRESULTAT	Tall i mill. kroner
Avsetning av netto salgsinntekt eiendom til kapitalfondet	184,4
Utbytte	0
Til disposisjonsfondet	-33,4
SUM disponert og overført til fondets egenkapital	151,0

Med foreslåtte avsetning til disposisjonsfondet vil den frie egenkapitalen utgjøre 89 millioner kroner. Det er behov for å øke fondets frie egenkapital ytterligere for å gjøre det bedre rustet til å håndtere fremtidige svingninger i finansmarkedene, og det er derfor et mål at disposisjonsfondet styrkes ytterligere i årene som kommer.

Forvaltningsorganet for Opplysningsvesenets fond

Forvaltningsorganets regnskap – som inngår i fondets driftskostnader – følger i hovedsak kontantprinsippet. For 2015 utgjorde netto kostnader 74 millioner kroner mot 62 millioner kroner i 2014. Av dette utgjorde lønns- og personalerelaterte kostnader 56 millioner kroner, mens øvrige kostnader utgjorde 18 millioner kroner. Salg av tjenester til datterselskap utgjorde 6 millioner kroner.

TILSKUDD TIL KIRKELIGE FORMÅL

Avkastning fra Opplysningsvesenets fond skal komme den norske kirke til gode. Tilskudd og utbytte gis både rent finansielt og gjennom bolighold for prester i Den norske kirke, og fremkommer som kostnader i fondets regnskaper. Fondet yter også tjenester av ulik art hvor mottaker ikke betaler markedsmessig eller kostnadsdekkende vederlag.

Fondet brukte i 2015 netto 57 millioner kroner på forvaltning av presteboligene. Beløpet består av drifts-, vedlikeholds- og oppgraderingskostnader justert for husleieinntekter.

Verdien av såkalte naturalytelser er for 2015 beregnet til 1,3 millioner kroner og er subsidieeffekt knyttet til gunstigere lånevilkår enn markedsrente.

Finansielle ytelser til kirkelige formål beløp seg til 71 millioner kroner i 2015 mot 57 millioner kroner i 2014. De finansielle ytelsene består av tilskudd til kirkelige formål, tilskudd til kommunale presteboliger og tilskudd til IKT i Den norske Kirke.

Fortsatt drift

I henhold til regnskapslovens krav bekrefter styret at grunnlaget for fortsatt drift er tilstede. Årsregnskapet for 2015 er utarbeidet i samsvar med dette.

Samfunnsansvar

Ovf legger vekt på å drive sin virksomhet i overenstemmelse med prinsippene for ansvarlig, etisk og sunn forvaltningspraksis og god forretningsskikk. God samfunnsansvarlig forvaltning har en høy grad av egenverdi for Ovf. Fondet driver blant annet omfattende kulturminneforvaltning. Svært mange av fondets bygninger og anlegg har stor kulturhistorisk betydning. Fondet eier 315 av ca. 6 000 fredede bygg i Norge.

Det er i 2015 arbeidet med implementering av verdidokumentet for Ovf og retningslinjer for en samfunnsansvarlig forvaltning som ble besluttet av styret i 2014. Virksomheten bygger på anbefalingen fra NUES – Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse, samt andre norske og internasjonale standarder som for eksempel FNs Global Impact Compact.

ARBEIDSMILJØ

Arbeidsmiljøet i bedriften er godt. Som IA-bedrift har Ovf en aktiv livsfasepolitikk. Det arbeides aktivt med å forebygge arbeidsrelatert sykefravær. Den enkelte sykemeldte får individuell oppfølging.

Det totale sykefraværet i Forvaltningsorganet har i 2015 vært på 4,6 prosent mot 5,3 prosent året før. Egenmeldt sykefravær var på 1,1 prosent mens det legemeldte sykefraværet var på 3,5 prosent. Det er et mål for IA-arbeidet i Ovf at sykefraværet ikke skal overstige 4 prosent.

Det har ikke forekommet eller blitt rapportert om alvorlige arbeidsuhell i løpet av året.

DISKRIMINERING

Ovf diskriminerer ikke mennesker på grunn av deres etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, religion eller livssyn, eller på bakgrunn av nedsatt funksjonsevne.

YTRE MILJØ

Det meste av fondets virksomhet og datterselskap har ikke negativ innvirkning på det ytre miljø. Virksomheten legger vekt på å vise aktsomhet ved forvaltning og utvikling av fondets skoger og øvrige areal. Den årlige tilveksten i fondets skoger binder CO2 tilsvarende årlig utslipp fra mer enn 30.000 biler. Fondets andel av utbyggingen av småkraftverk vil bety fornybar energi tilsvarende strømforbruket til flere tusen eneboliger.

Det er i 2015 gjennomført miljøtiltak på flere prestegårder. Et viktig tiltak er å erstatte oljefyr med jordvarme. Gjennom forvaltning og investeringer ønsker Ovf dessuten til å bidra til mer bærekraftig utvikling og renere miljø.

LIKESTILLING

Det legges vekt på likestilling ved rekruttering og avlønning av ledere og medarbeidere i Ovf. Kvinneandelen i 2015 var på 54 prosent blant de ansatte og 47 prosent i ledelsen. Fondets styre består av tre menn og to kvinner.

UTSIKTENE FREMOVER

Ovf er påvirket av de økonomiske utsiktene og utsiktene for næringslivet og finansmarkedene i Norge og internasjonalt. Den usikre situasjonen påvirker også utsiktene for fondets kapitalforvaltning, eiendomsvirksomhet, skogbruk og småkraft som forretningsområde. Markedsutsiktene for småkraft er utfordrende med forventet lave priser også på mellomlang sikt. Gjennom sitt datterselskap Clemens Kraft følger Ovf utviklingen og utsiktene i markedet for fornybar energi nøye. Kravene for igangsetting av nye utbyggingsprosjekter er høye.

Situasjonen og utfordringsbildet stiller store krav til god planlegging, drift og forvaltning innenfor alle de områdene hvor fondet har sin virksomhet. Det er kun gjennom riktig tilgang på kompetanse og ressurser, god organisering, drift og utvikling at fondet vil være i stand til å ivareta og utvikle verdiene i overensstemmelse med sitt mandat og oppgave. Bare slik kan det sikres et godt og robust samsvar mellom inntjening i fondet og tilskudd og støtte til Den norske kirke. Bare slik kan Ovf være langsiktig økonomisk bærekraftig og til glede for kirken.

To forhold vil særlig påvirke Ovf også i det kommende året:

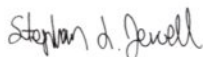
Finansmarkedene er utfordrende. Aksjemarkedet er preget av stor usikkerhet. Rentenivåene i de markedene hvor Ovf investerer er fortsatt meget lave og

synkende. Dette medfører en betydelig utfordring i forhold til å skape en høy avkastning på Ovfs investeringsportefølje. 2016 kan bli et år hvor det kan bli vanskelig å oppnå en avkastning som er høy nok til at Ovf kan levere et tilstrekkelig resultat, gitt de forpliktelser som fondet er pålagt.

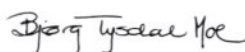
Boplikten for prester ble avvirket 1. september 2015. Avviklingen av boplikten medfører ikke at Ovf er fritatt fra å bidra med boliger til prestene. I den utstrekning det er nødvendig må Ovf i tillegg til å stille egne boliger til disposisjon, også sørge for innleie og administrasjon av boliger som tidligere ble håndtert av kommunene. Ovf må også fremover påregne vesentlige forpliktelser knyttet til boligordningen. Det er på det nåværende tidspunkt ikke mulig å anslå hvor stort dette ansvaret vil bli, og heller ikke den finansielle konsekvensen av dette. Både fordi salg av ledige presteboliger vil ta tid, og fordi salgssummene ikke kan benyttes, men må legges til fondets grunnkapital, er det heller ikke mulig raskt å frigjøre midler til andre og nye formål. Dette betyr at fondet også på lengre sikt kommer til å ha et betydelig vedlikeholdsetterslep på sine kultureiendommer og presteboliger.

Styret vil rette en stor takk til alle ansatte for god innsats og godt utført arbeide i 2015.

Oslo
27. april 2016

Stephan L. Jervell
Styreleder

Bjørg Tysdal Moe
Nestleder

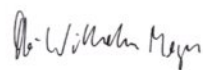
Kari Anne Døli
Styremedlem

Lars M. Lunde
Styremedlem

Jan Olav Aarflot
Styremedlem

Ole-Wilhelm Meyer
Direktør

Resultatregnskap

Tall i 1000 kroner

	Note	OVF		KONSERN	
		2015	2014	2015	2014
Gevinst ved salg av eiendom	1	184 350	178 579	224 711	178 579
Driftsinntekt	2	192 808	161 935	279 232	247 188
Annen driftsinntekt	3	19 710	18 730	33 101	16 847
Sum inntekter	4	396 867	359 243	537 044	442 614
Varekostnad				-48 620	-17 782
Avskrivning varige driftsmidler	5	-18 595	-16 586	-52 105	-42 119
Nedskrivning anleggsmidler	5	-28 259	-13 517	-30 447	-33 463
Lønn		-	-	-30 986	-43 651
Refusjon Forvaltningsorganet	6	-74 185	-61 828	-74 185	-61 828
Tilskudd kirkelige formål	7	-71 494	-57 097	-71 494	-57 097
Annen driftskostnad	8,9	-134 541	-130 955	-191 066	-183 743
Sum driftskostnader		-327 074	-279 983	-450 283	-421 903
Driftsresultat		69 793	79 260	38 142	2 930
Driftsresultat ekskl. gevinst ved salg av eiendom		-114 556	-99 318	-186 570	-175 649
Utbytte fra datterselskap		-	22 500	-	-
Renteinntekt		13 651	18 325	3 834	28 812
Finansinntekter og utbytte verdipapirer		23 190	49 575	23 190	49 575
Gevinster og tap verdipapirer	16	29 990	40 758	29 990	40 758
Nedskrivning av investering i døtre		-3 550	-13 800	-	-
Nedskrivn./rev. nedskr. av andre finansielle omløpsmidler	16	19 269	64 823	16 269	43 395
Annen rentekostnad		-	-	-	-32 017
Annen finansinntekt/-kostnad		-1 378	-7 936	3 335	8 137
Netto finansinntekter		81 172	174 246	76 618	138 660
Resultat før skatt		150 966	253 507	114 760	141 589
Skatt av årets resultat				962	413
Resultat etter skatt	4,17	150 966	253 507	115 721	142 001
Minoritetsinteresser				3 659	7 214
<i>Disponering av årsresultat til egenkapital</i>					
Avsetning av netto salgsinntekt eiendom til					
Kapitalfondet	17	184 350	178 579	184 350	178 579
Til/fra disposisjonsfondet	17	-33 384	74 928	-33 384	74 928
Annen opptjent egenkapital	17			-35 245	-111 505
Udekket underskudd					
Annen egenkapital					
Sum disponert og overført	17	150 966	253 507	115 721	142 001

Balanse

Tall i 1000 kroner

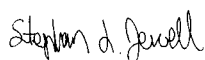
	Note	OVF		KONSERN	
		2015	2014	2015	2014
EIENDELER					
ANLEGGSMIDLER					
Utsatt skattefordel		-	-	1 693	725
Immaterielle eiendeler	5	2 912	2 912	69 536	46 433
Sum immaterielle eiendeler		2 912	2 912	71 229	47 158
<i>Varige driftsmidler</i>					
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	5	710 213	723 737	1 152 826	1 169 480
Maskiner, It og inventar	5	4 105	7 485	20 457	18 324
Kraftverk	5	-	-	198 718	176 781
Anlegg under utvikling	5	-	-	229 245	124 731
Sum varige driftsmidler		714 318	731 222	1 601 246	1 489 316
<i>Finansielle anleggsmidler</i>					
Investering i datterselskap	10	643 084	670 254	-	-
Investering i tilknyttede selskap	10	-	-	64 680	65 803
Investeringer i andre aksjer og andeler	10	22	22	8 175	10 576
Konserninterne lån	10	416 843	226 032	-	-
Lån til tilknyttede selskap	10	-	-	2 646	5 847
Andre langsiktige fordringer		-	-	5 048	1 784
Utlån kirkelige formål	12	85 725	92 515	85 725	92 515
Sum finansielle anleggsmidler		1 145 674	988 823	166 274	176 525
Sum anleggsmidler		1 862 904	1 722 957	1 838 748	1 712 999
OMLØPSMIDLER					
Fast eiendom under utvikling		-	-	33 301	39 906
<i>Fordringer</i>					
Kundefordringer	13	17 337	18 443	22 517	28 442
Fordring datterselskap	11	4 572	5 918	-	-
Andre fordringer	14	11 397	24 461	16 942	62 070
Sum fordringer		33 306	48 822	39 459	90 512
<i>Investeringer</i>					
Aksjer og aksjefond	15,16	635 422	641 248	635 422	641 248
Eiendomsandeler	15,16	163 509	212 594	163 509	212 594
Obligasjoner og rentefond	15,16	835 385	852 661	835 385	852 661
Andre finansielle instrumenter	15,16	6	1 083	6	1 083
Verdiregulering av verdipapirer	15,16	-62 728	-81 997	-62 728	-81 997
Sum investeringer	15,16	1 571 593	1 625 589	1 571 593	1 625 589
Bankinnskudd		185 304	163 488	309 149	246 631
Sum omløpsmidler		1 790 203	1 837 900	1 953 502	2 002 639
Sum eiendeler		3 653 107	3 560 857	3 792 249	3 715 639

Balanse

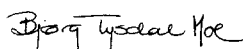
Tall i 1000 kroner

	Note	OVF		KONSERN	
		2015	2014	2015	2014
EGENKAPITAL					
Kapitalfond	17	3 344 399	3 160 048	3 344 399	3 160 048
Disposisjonsfond	17	89 217	122 292	89 217	122 292
Annen opptjent EK	17	-	-	-333 823	-322 118
Sum egenkapital	17	3 433 616	3 282 340	3 099 793	2 960 223
Ikke kontrollerbare eierinteresser				-23 053	-9 048
AVSETNING FOR FORPLIKTELSE					
Skogfond	18	8 506	9 225	8 506	9 225
Sum avsetning for forpliktelser		8 506	9 225	8 506	9 225
GJELD					
LANGSIKTIG GJELD					
Lån fra kredittinstitusjoner	19	172 990	200 982	622 410	620 669
Annen langsiktig gjeld		-	-	8 934	26 937
Sum langsiktig gjeld		172 990	200 982	631 344	647 606
KORTSIKTIG GJELD					
Leverandørgjeld		22 431	25 731	48 691	69 962
Utsatt skatt		-	-	-	-
Skyldig offentlige avgifter		2 245	517	-302	-6 617
Annen avsetning for forpliktelser		1 744	3 062	9 627	4 379
Kortsiktig gjeld datterselskap	11	3 744	32 432	-	-
Annen kortsiktig gjeld	20	7 831	6 568	17 643	39 908
Sum kortsiktig gjeld		37 995	68 310	75 659	107 632
Sum gjeld og egenkapital		3 653 107	3 560 857	3 792 249	3 715 639

Oslo
27. april 2016

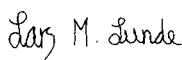
Stephan L. Jervell
Styreleder

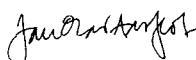
Bjørg Tysdal Moe
Nestleder

Kari Anne Døli
Styremedlem

Lars M. Lunde
Styremedlem

Jan Olav Aarflot
Styremedlem

Ole-Wilhelm Meyer
Direktor

Kontantstrøm

Tall i 1000 kroner

Indirekte modell	OVF		KONSERN	
	2015	2014	2015	2014
KONTANTSTRØM FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER				
Årsresultat	150 966	253 507	115 721	142 001
Gevinst ved salg eiendom	-184 351	-178 579	-224 711	-178 579
Netto finansresultat	-81 172	-174 246	-76 618	-138 660
Ordinære avskrivninger	18 595	16 586	52 105	42 119
Nedskrivning anleggsmidler	28 259	13 517	30 447	33 463
Endring i varelager	-	-	6 606	-38 201
Endring i kundefordringer	1 029	2 457	5 925	8 351
Endring i leverandørgjeld	-31 988	28 079	-21 271	18 810
Endring i andre tidsavgrensingsposter	14 797	-488	46 922	2 478
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-83 865	-39 167	-64 875	-108 218
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER				
Innbetalinger ved salg av eiendom	184 351	178 579	224 711	178 579
Netto finansresultat	81 172	174 246	76 618	138 660
Endringer i anleggsmidler	-29 951	-53 237	-193 783	-192 643
Endring i investering i datterselskap	27 171	-238 292	-	-
Endring i investering i tilknyttede selskap og andre aksjer/andeler	-	-	3 524	-36 404
Endring i finansielle investeringer	73 266	-21 022	73 266	-21 022
Verdiregulering verdipapirer	-19 269	-62 164	-19 269	-62 163
Endring i andre investeringer	-184 020	40 896	-9 991	-8 286
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	132 720	19 006	155 076	-3 280
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER				
Årets endring langsiktig gjeld	-29 300	23 704	-16 263	85 191
Årets endring kortsiktig gjeld	2 981	-3 447	-10 701	-1 969
Årets endring skogfond	-719	1 154	-719	1 153
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-27 038	21 411	-27 683	84 374
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	21 817	1 250	62 518	-27 123
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter pr 01.01.	163 488	162 238	246 631	273 755
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter pr 31.12.	185 304	163 488	309 149	246 631

Regnskapsprinsipper

GENERELT : Opplysningsvesenets fond har sitt opphav i Grunnlovens § 106. Fondet er et eget rettssubjekt som er regulert ved "Lov om Opplysningsvesenets fond" av 7. juni 1996. Det er regjeringen (Kongen) som fastsetter vedtektene, oppnevner styret og gir instruks til styret. Styret skal påse at virksomheten drives i samsvar med selskapets formål og retningslinjer. Styret har ansvaret for en tilfredsstillende organisering og forvaltning av selskapet og skal bl.a. påse at formuesforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll.

Opplysningsvesenets fond er et skattefritt rettssubjekt (statlig innretning eller fond), jfr. skatteloven §§ 2–30 første ledd bokstav b.

Årsregnskapet er avlagt i henhold til regnskapsloven av 1998. Regnskapet er utarbeidet etter norske regnskapsstandarder og i henhold til god regnskapskikk.

KONSOLIDERING : Konsernregnskapet inkluderer Opplysningsvesenets fond og selskaper som Opplysningsvesenets fond har bestemmende innflytelse over. Bestemmende innflytelse oppnås normalt når konsernet eier mer enn 50 % av aksjene i selskapet og konsernet er i stand til å utøve faktisk kontroll over selskapet. Minoritetsinteresser inngår i konsernets egenkapital. Transaksjoner og mellomværende mellom selskapene i konsernet er eliminert. Konsernregnskapet er utarbeidet etter ensartede prinsipper, ved at datterselskapet følger de samme regnskapsprinsipper som morselskapet.

Oppkjøpsmetoden benyttes ved regnskapsføring av virksomhetssammenslutninger. Selskaper som er kjøpt eller solgt i løpet av året inkluderes i konsernregnskapet fra det tidspunktet kontroll oppnås og inntil kontroll opphører.

Tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet er enheter hvor konsernet har betydelig (men ikke bestemmende) innflytelse over den finansielle og operasjonelle styringen (normalt ved eierandel på mellom 20 % og 50 %). Konsernregnskapet inkluderer konsernets andel av resultat fra tilknyttede selskaper regnskapsført etter egenkapitalmetoden fra det tidspunktet betydelig innflytelse oppnås og inntil slik innflytelse opphører.

Når konsernets tapsandel overstiger investeringen i et tilknyttet selskap, reduseres konsernets balanseførte verdi til null og ytterligere tap regnskapsføres ikke, med mindre konsernet har en forpliktelse til å dekke dette tapet.

Regnskapet for Forvaltningsorganet for Opplysningsvesenets fond følger et modifisert kontantprinsipp, og fondet refunderer de kostnader som er bokført i forvaltningsorganets regnskap.

INNTEKTER : Inntekter ved salg av eiendom bokføres på tidspunktet for inngåelse av kontrakt. Andre inntekter resultatføres etter hvert som tjenestene leveres eller levering av vare har funnet sted og det vesentligste av risiko og avkastning er overført. Driftsinntekt er klassifiserte inntekter som ikke anses å være av midlertidig karakter og som er regulert i avtaler og kontrakter. Annen driftsinntekt omfatter inntekter av forbigående eller midlertidig art hvor det ikke foreligger et avtalemessig grunnlag for inntekten.

PERIODISERINGS- OG VURDERINGSPRINSIPPER : Regnskapet bygger i samsvar med god regnskapskikk på transaksjons-, opptjenings-, sammenstillings- og kongruensprinsippene. Ved usikkerhet anvendes beste estimat.

KLASSIFISERING AV EIENDELER OG GJELD : Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen et år er klassifisert som omløpsmidler. Tilsvarende regler er benyttet for klassifisering av langsiktig og kortsiktig gjeld.

SKATT : Skattekostnad består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt knyttet til virksomheter som er skattepliktig i konsernet. Utsatt skatt/skattefordel er beregnet på forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld. Utsatt skatt er beregnet med skattesats på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt skattemessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Netto utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at denne kan bli utnyttet. Betalbar skatt og utsatt skatt er regnskapsført direkte mot egenkapitalen i den grad skattepostene relaterer seg til poster ført direkte mot egenkapitalen.

VARIGE DRIFTSMIDLER : Varige driftsmidler balanseføres og avskrives lineært over driftsmidlets forventede levetid. Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, fratrukket av- og nedskrivninger.

Fondet har inntil år 2001 ikke aktivert investeringer og påkostninger. Eiendommer ervervet før utløpet av år 2000 er bokført samlet med kroner 1 000. Etter år 2001 har påkostninger og store vedlikeholdskostnader blitt aktivert og avskrevet lineært etter forventet økonomisk levetid.

Immaterielle eiendeler og goodwill: Immaterielle eiendeler som konsesjoner og goodwill balanseføres og avskrives lineært over forventet økonomisk levetid. Immaterielle eiendeler vurderes til anskaffelseskost, fratrukket av- og nedskrivninger.

OMLØPSMIDLER : Omløpsmidler er vurdert til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.

FORDRINGER : Kundefordringer og andre fordringer er vurdert til pålydende etter fradrag av avsetninger til dekning av påregnelige tap. Konstaterte tap kostnadsføres.

VAREBEHOLDNINGER : Varelager regnskapsføres til det laveste av anskaffelseskost og netto salgspris. Netto salgspris er estimert salgspris ved ordinær drift etter fradrag for beregnede nødvendige utgifter for gjennomføring av salget. Anskaffelseskost tilordnes ved bruk av FIFO metoden og inkluderer utgifter påløpt ved anskaffelse av varene og kostnader for å bringe varene til nåværende tilstand og plassering

GJELD : Gjeld balanseføres til nominelle beløp.

DATTERSELSKAP : Datterselskap vurderes etter kostmetoden i selskapsregnskapet. Investeringen er vurdert til anskaffelseskost for aksjene med mindre nedskrivning har vært nødvendig. Det er foretatt nedskrivning til virkelig verdi når verdifall skyldes årsaker som ikke kan antas å være forbigående og det må anses nødvendig etter god regnskapsskikk. Nedskrivninger er reversert når grunnlaget for nedskrivning ikke lenger er til stede.

Utbytte, konsernbidrag og andre utdelinger fra datterselskap er inntektsført samme år som det er avsatt i givers regnskap. Overstiger utbyttet / konsernbidraget andel av opptjent resultat etter anskaffelsestidspunktet, representerer den overskytende del tilbakebetaling av investert kapital, og utdelingene er fratrukket investeringens verdi i balansen til morselskapet.

TILKNYTTETE SELSKAP OG FELLESKONTROLLERT VIRKSOMHET : Tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet regnskapsføres etter egenkapitalmetoden fra det tidspunktet betydelig innflytelse eller felles kontroll oppnås og inntil slik innflytelse opphører. Ved anskaffelse vurderes tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet til anskaffelseskost. Konsernets andel av resultatet i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter tillegges den balanseførte verdien av enhetene, mens konsernets andel av resultatet regnskapsføres i konsernets resultat. Goodwill og merverdier relatert til det tilknyttede selskapet og felleskontrollerte virksomheten blir inkludert i balanseført verdi av investeringen, og avskrives lineært over økonomisk levetid. Det er foretatt nedskrivning til virkelig verdi når verdifall ikke kan antas å være forbigående og det må anses nødvendig etter god regnskapsskikk. Nedskrivninger er reversert når grunnlaget for nedskrivning ikke lenger er til stede.

Konsernets resultatandel fra investeringer i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet er presentert på egne linjer i resultatregnskapet. Endringer i andre inntekter og kostnader i disse investeringene er inkludert i konsernets andre inntekter og kostnader. Tilsvarende konsernets andel av føringer direkte mot egenkapital i underliggende investering presenteres i konsernets egenkapitaloppstilling. Urealisert gevinst knyttet til transaksjoner med tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet er eliminert med konsernets andel i virksomheten.

Normalt føres datterselskaper, felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskaper som anleggsmidler.

BRUK AV ESTIMATER : Bruk av estimater og forutsetninger som påvirker resultatregnskapet og verdsettelsen av eiendeler og gjeld, usikre eiendeler og forpliktelser på balansedagen gjøres i henhold til god regnskapsskikk.

FINANSIELLE INVESTERINGER : Finansinvesteringer vurderes etter porteføljeprinsippet. De fleste egenkapital- og fordringsinstrumenter vurderes etter laveste verdis prinsipp etter regnskapslovens § 5-2. Børsnoterte aksjer regnskapsføres til balansedagens kurs dersom denne er lavere enn kostpris, jfr. Norsk Regnskapsstandard 18 om finansielle eiendeler og forpliktelser (NRS 18) nr. 11. Dette gjelder uavhengig av om aksjene er klassifisert som omløpsmidler eller anleggsmidler. Fordringer, utlån, obligasjoner og lignende fordringsinstrumenter vurderes som omløpsmidler etter regnskapsloven § 5-2. Der et fordringsinstrument er kjøpt for å holde til forfall anleggsføres instrumentet etter regnskapsloven § 5-3. Ved tilordning av anskaffelseskost velges gjennomsnittlig anskaffelseskost etter regnskapslovens § 5-5 og NRS 18 nr. 16. Rentebærende investeringer behandles etter "opptjent rente prinsippet", dvs at både avtalt rente (kupong) og over/underkurs periodiseres.

Derivater med finansielt oppgjør, som ikke er sikringsinstrumenter og som oppfyller kriteriene i regnskapslovens § 5-8, føres til virkelig verdi. Det samme gjelder verdipapirer som er i en handelsportefølje og som ellers oppfyller regnskapslovens § 5-8. Fondet har normalt slike instrumenter i begrenset omfang.

Der en delportefølje har lavere verdi enn valutajustert anskaffelseskost, blir denne ført til virkelig verdi. Reversering av virkelig verdi tilbake til anskaffelseskost gjøres når det ikke lenger er grunnlag for nedskrivningen. Balanseposter nedskrives i samsvar med regnskapsloven § 5-2 og 5-3, og verdien omregnes ihht. valutakurs på måletidspunktet. For børsnoterte instrumenter eller instrumenter med gode prisopplysninger brukes verdien så nær balansedagen som mulig. For instrumenter med sjeldnere eller mindre gode prisopplysninger brukes av praktiske grunner prisopplysninger som er gjort før balansedagen, jfr. Norsk regnskaps Standard om Transaksjoner og regnskap i utenlands valuta – des. 2012 (NRS 20) nr. 16. Dette gjelder særlig for private equity, hedgefond og unotert eiendom. Ved nedskrivning valutajusteres anskaffelseskost for å reflektere valutasingringen.

Fondet har delt opp finansporteføljen i to deler. Kjerneporteføljen, som består av likvide verdipapirer, slik som aksjer og rentepapirer og avviklingsporteføljen som består av private equity, eiendom, infrastruktur, skog og andre illikvide finansielle investeringer. Disse porteføljene vurderes hver for seg for eventuell nedskrivning.

Finansielle instrumenter føres ut av balansen når de bortfaller eller når det foreligger en transaksjon eller annet forhold hvor den vesentligste av risiko er overført til en annen part, jfr. NRS 18 nr. 18. Betingede fordringer bokføres til kroner 0.

PRINSIPPENDRING : Tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet ble tidligere regnskapsført etter kostmetoden i konsernregnskapet. Effekter som følge av overgang til regnskapsføring etter egenkapitalmetoden er bokført direkte mot egenkapitalen i konsernet.

VALUTA : Enkeltransaksjoner i løpet av året blir omregnet etter dagskursen på transaksjonstidspunktet, jfr. NRS 20 punkt 13. Det gjøres ikke tilnærming etter NRS 20 nr. 14. Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til valutakursen på balansedagen, jfr. NRS 20 nr 15. Valutakursdifferanser resultatføres i den periode de oppstår og klassifiseres som finansinntekt eller -kostnad, jfr. NRS 20 nr. 17.

VALUTASIKRING : Fondet legger til grunn virkelig verdi for sikring av valuta på verdipapirer som føres som omløps- og anleggsmidler. Valutasikringen føres etter NRS 18 nr. A14 om verdisikring. Sikringsinstrumentet vurderes til virkelig verdi, og verdiendringen knyttet til sikret risiko justerer balanseført verdi av sikringsobjektet. Verdiendringen på sikringsinstrumentet og sikringsobjektet resultatføres løpende. Det måles sikringseffektivitet etter NRS 18 nr. A9 og A10. Det er fastsatt en rulleringsstrategi på valutasikringsinstrumentene for å få best mulig sammenfall mellom forfallstidspunktene i sikringsinstrumentet og sikringsobjektet, jfr. NRS 18 nr. A8.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING : Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metoden. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige, likvide plasseringer.

Fondet har ingen ansatte.

Riksrevisjonen er revisor. Det utbetales ikke revisjonshonorar.

Noter

NOTE 1

Tall i 1000 kroner

SALG AV EIENDOM OG KOSTNADER VED SALG AV EIENDOM

	OVF		KONSERN	
	2015	2014	2015	2014
Salg av skog og jordbruk	8 927	3 248	8 927	3 248
Salg av tomter	160 449	151 401	200 826	151 401
Salg av presteboliger	17 687	26 704	17 687	26 704
Salgsutgifter	-2 712	-2 773	-2 729	-2 773
Sum salg av eiendommer, til kapitalfondet	184 350	178 579	224 711	178 579

NOTE 2

Tall i 1000 kroner

DRIFTSINNTEKT

	OVF		KONSERN	
	2015	2014	2015	2014
Husleie	18 438	18 835	61 255	62 893
Tomtefeste	135 977	104 446	135 887	104 446
Skogsdrift	35 134	34 045	43 453	42 436
Informasjons- og kommunikasjonsteknologi	-	1 207	25 649	20 242
Kraft	-	-	9 730	13 769
Utmarksnæring	787	752	787	752
Grus og mineraler	2 471	2 651	2 471	2 651
Sum driftsinntekt	192 808	161 935	279 232	247 188

NOTE 3

Tall i 1000 kroner

ANNEN DRIFTSINNTEKT

	OVF		KONSERN	
	2015	2014	2015	2014
Administrasjonsvederlag	5 486	5 336	5 486	3 471
Forpaktning	2 861	2 694	2 861	2 694
Jordleie	5 262	4 273	5 262	4 273
Leieinntekter	2 366	2 887	2 476	2 887
Vassdragserstatninger	1 081	1 465	1 081	1 465
Andre inntekter, avg. pl.	2 654	2 075	15 935	2 057
Sum annen driftsinntekt	19 710	18 730	33 101	16 847

NOTE 4

Tall i 1000 kroner

FORRETNINGSOMRÅDER

	OVF		KONSERN	
	2015	2014	2015	2014
<i>Driftsinntekter per forretningsområde</i>				
Eiendom og festetomter	343 711	291 596	340 221	291 596
Skog og utmark	39 087	40 023	46 514	46 577
Eiendomsutvikling	12 813	25 819	12 810	25 819
Kontoreiendommer	-	-	93 194	44 068
Kraft	77	600	18 656	14 310
IKT	1 181	1 207	25 649	19 035
Annet	-	-	-	1 210
Sum driftsinntekter	396 867	359 243	537 044	442 614
<i>Resultat fra forretningsområdene</i>				
Finans og kapitalforvaltning	73 527	166 315	73 527	166 315
Eiendom og festetomter	114 062	81 386	114 062	81 386
Skog og utmark	-10 746	-4 628	-10 488	-6 710
Eiendomsutvikling	3 619	16 959	3 619	16 959
Kontoreiendommer	417	-397	7 933	-18 534
IKT	-	-	-11 824	-3 676
Småkraft	823	-498	-30 372	-88 109
Resultat kommersielle virksomhetsområder	181 702	259 137	146 457	147 631
Sum bidrag forretningsmessige virksomhetsområder (drift)	181 702	259 137	146 457	147 631
Inntekter ved salg eiendom	184 350	178 579	184 351	178 579
Korreksjon salgskostnader og inntekt salg eiendomsutvikling	12 813	25 819	12 813	25 819
Ufordelte administrasjonskostnader	48 570	36 113	48 570	36 113
Resultat til disposisjon for forvaltningsoppgaver og utbytte	304 669	375 783	269 425	264 278
<i>Forvaltningsmessige virksomhetsområder</i>				
Prestebolig	-63 226	-44 726	-63 226	-44 726
IKT/Kart	-17 302	-15 639	-17 302	-15 639
Jordbruk	-1 681	-4 812	-1 681	-4 812
Sum bruk av midler på forvaltningsområder (drift)	-82 209	-65 177	-82 209	-65 177
Resultat før tilskudd	222 460	310 606	187 216	199 101
Tilskudd til kirkelige formål utbetalt	71 494	57 098	71 494	57 098
Resultat	150 966	253 507	115 721	142 001

Bidrag fra forretningsområdene består av driftsresultat ekskl. salg av eiendom.

For forretningsområdet Eiendomsutvikling er inntekter ved salg av eiendom inkludert i driftsresultatet (salg av eiendom er områdets formål) og tatt ut igjen ved beregning av hvilket resultat som skapes til bruk for forvaltning og utbytte (gevinster skal til kapitalfondet).

For forvaltningsområdene uttrykkes driftsunderskuddet basert på samme beregning som for forretningsområdene.

I tillegg må det tas hensyn til at det hvert år foretas betydelige investeringer som balanseføres.

NOTE 5

Tall i 1000 kroner

VARIGE DRIFTSMIDLER OG IMMATERIELLE EIENDELER

OVF

Varige driftsmidler	Presteboliger	Bygninger, Anlegg	Jord, skog, festetomter	Eiendomsutvikling	IKT	Maskiner, inventar	Sum
Anskaffelseskost 1.1.15	651 244	113 154	46 942	22 666	42 519	1 710	878 235
Tilgang	40 329	1 013	0	5 875	216	219	47 652
Avgang	-16 438	-82	0	-1 424			-17 944
Anskaffelseskost 31.12.15	675 135	114 085	46 942	27 117	42 735	1 929	907 943
Akkumulert avskrivning	-72 644	-32 568			-39 288	-1 100	-145 600
Akkumulert nedskrivning	-22 309			-25 718			-48 027
Bokført verdi	580 183	81 517	46 942	1 399	3 447	829	714 318
Årets avskrivning	10 582	4 369			3 468	175	18 595
Årets nedskrivning	16 059			12 200			28 259
Avskrivningstype	Lineær	Lineær	Avskr. ikke	Avskr. ikke	Lineær	Lineær	
Avskrivningssats	0-5%	2-4%	0 %	0 %	20-33%	10 %	
Antatt levetid	50 år - evig	25-50 år	Evig	Evig	3-5 år	10 år	

Immatrielle eiendeler	Melkekvoter	Fallrettigheter	SUM
Anskaffelseskost 1.1.15	825	2 087	2 912
Tilgang	-	-	-
Avgang	-	-	-
Anskaffelseskost 31.12.15	825	2 087	2 912
Akkumulert avskrivning	-	-	-
Akkumulert nedskrivning	-	-	-
Bokført verdi	825	2 087	2 912
Årets avskrivning	-	-	-
Avskrivningstype	Avskr. ikke	Avskr. ikke	
Avskrivningssats	0 %	0 %	
Antatt levetid	Evig	Evig	

Kvoteordningen for melk har som formål å tilpasse produksjonen av ku- og geitemelk til avsetningsmulighetene i markedet. En melkekvote representerer en eksklusiv rettighet til å produsere et knapt gode. Kumelkkvoter omsettes innenfor hvert fylke. Ved privat omsetning avtales pris mellom kjøper og selger. Ved omsetning med Staten er prisen fastsatt av Statens Landbruksforvaltning. Prisen for 2015 var Kr. 2,50 per liter.

Tall i 1000 kroner

VARIGE DRIFTSMIDLER OG IMMATRIELLE EIENDELER

KONSERN

Varige driftsmidler	Preste- boliger	Drifts- bygninger	Kraftverk	Forretnings- eiendommer	Jord, skog, tomter	Anlegg under utvikling	Eiendoms- utvikling	IKT, maskiner og inventar	Sum
Anskaffelseskost 1.1.15	651 245	172 521	182 198	480 690	67 722	130 408	22 665	62 428	1 769 877
Tilgang	40 334	3 942	27 171	1 893	3 400	154 585	5 875	10 898	248 098
Avgang	-16 438	-82	-888	-2 929		-42 117	-1 424		-63 878
Anskaffelseskost 31.12.15	675 141	176 381	208 481	479 654	71 122	242 876	27 116	73 326	1 954 097
Akkumulert avskrivninger	-72 644	-37 314	-9 763	-87 427				-52 869	-260 017
Akkumulert nedskrivninger	-22 309			-29 778		-15 029	-25 718		-92 834
Bokført verdi	580 188	139 067	198 718	362 449	71 122	227 847	1 398	20 457	1 601 246
Årets avskrivninger	10 582	6 023	4 347	12 853				8 805	42 610
Årets nedskrivninger	16 059			1 500		688	12 200		30 447
Avskrivningstype	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Avskr. ikke	Avskr. ikke	Avskr. ikke	Lineær	
Avskrivningssats	0-5%	2-4%	1,5-5%	0-5%	0 %	0 %	0 %	10-33%	
Antatt levetid	20 år-Evig	25-50 år	50 år	20 år-Evig	Evig	Evig	Evig	3-10 år	

Immaterielle eiendeler	Melkekvoter	Fallrettigheter/ Konsesjoner	Forskning og utvikling	Goodwill	Sum
Anskaffelseskost 1.1.15	825	2 986	20 084	27 737	51 632
Korr IB ansk.kost		33 654		-6 069	27 585
Tilgang			8 614		8 614
Avgang			-201		-201
Anskaffelseskost 31.12.15	825	36 439	28 698	21 668	87 630
Korr IB akk.avskrivninger		-876		-2 523	-3 399
Akkumulert avskrivninger		-820	-3 048	-10 827	-14 695
Akkumulert nedskrivninger					-
Bokført verdi	825	34 743	25 650	8 318	69 536
Årets avskrivninger		820	3 048	5 627	9 495
Avskrivningstype		Avskr. ikke	Lineær	Lineær	Lineær
Avskrivningssats		0 %	0-2,5%	0-5%	20 %
Antatt levetid		Evig	40 år-Evig	20 år-Evig	5 år

Korreksjonsposten på IB på immaterielle eiendeler består av reklassifisering av goodwill på 14,7 mill. til konsesjoner, samt goodwill og konsesjoner ikke tidligere identifisert i regnskapet.

NOTE 6

REFUSJON FORVALTNINGSORGANET FOR OPPLYSNINGSVESENETS FOND

Alle som arbeider for Opplysningsvesenets fond (Ovf), er ansatte i Forvaltningsorganet for Opplysningsvesets fond (Fovf)
Alle lønns- og personalkostnader blir i løpet av året viderefakturert fra Fovf til Ovf.

Fovf hadde pr 31.12.2015 gjeld til Ovf på kr. 590.134,-

Dette ble gjort opp januar 2016

NOTE 7

Tall i 1000 kroner

TILSKUDD TIL KIRKELIGE FORMÅL

	2015	2014
Kirkemusikk og kultur	2 030	1 259
Diakoni	3 561	2 809
Barn og unge	1 859	2 253
Gudstjenesteliv	1 378	2 529
Søsterkirker	1 928	1 796
Samisk kirkeliv	660	730
Andre fellestiltak	4 489	4 089
Økumeniske organisasjoner	5 185	4 535
Samarbeidsråd for menighet og misjon i bispedømmene	1 228	1 310
Administrasjon i Kirkerådet	2 467	1 821
Sum tilskudd felleskirkelige tiltak	24 786	23 131
Tilskudd til middelalderkirker		1 200
Sum andre tilskudd	-	1 200
Tilskudd til kommunale presteboliger	35 830	36 723
Husleieinntekt kommunale presteboliger	-17 722	-18 571
Netto tilskudd kommunale presteboliger	18 108	18 152
IKT tilskudd til kirken	15 100	14 615
Ekstraordinært tilskudd 2015	13 500	
Sum IKT tilskudd	28 600	14 615
Sum tilskudd til kirkelige formål	71 494	57 097

NOTE 8

Tall i 1000 kroner

ANNEN DRIFTSKOSTNAD

	OVF		KONSERN	
	2015	2014	2015	2014
Vedlikehold av bygninger	29 348	34 921	31 912	34 921
Honorar fremmedtjenester	28 128	31 950	66 617	70 280
Drift av eiendommer	37 923	35 449	10 952	41 576
Annen driftskostnad	39 142	28 634	81 585	36 967
Sum driftskostnad	134 541	130 955	191 066	183 743

NOTE 9

Tall i 1000 kroner

REVISJONSKOSTNADER

	OVF		KONSERN	
	2015	2014	2015	2014
Regnskapet for Ovf revideres av Riksrevisjonen. PWC er valgt revisor for døtrene i konsernet. EY er valgt som internrevisor for konsernet.				
Revisjon	-	-	2 270	905
Bistand revisjon	254	1 160	710	1 480
Internrevisjon	468	1 988	468	1 988
Sum revisjonskostnader	722	3 148	3 448	4 373

Fra 2016 har BDO overtatt som internrevisor.

NOTE 10

Tall i 1000 kroner

INVESTERING I DATTERSELSKAP

Ovf har følgende investeringer i datterselskap	Total eierandel %	Kontorsted	Anskaffelses- tidspunkt	Bokført verdi
Clemens Kraft Holding AS	100 %	Oslo	februar 2006	355 920
Clemens Eiendom AS / IS	100 %	Oslo	oktober 2004	268 769
Eltosgodset AS	88 %	Oslo	juni 2009	552
Clemens Skog As	100 %	Trysil	oktober 2009	9 976
Ligos AS	60 %	Lyngdal	juli 2007	-
Ligos KS	60 %	Lyngdal	juli 2007	-
Kirkepartner IKT AS	72 %	Oslo	februar 2013	7 867
Sum				643 084

Konsernet omfatter i tillegg følgende selskap

Clemens Næringsbygg AS / IS	100 %	Oslo	oktober 2004	93 764
FO1 Eiendomsinvest AS	51 %	Oslo	juni 2011	40 579
FO Invest AS	51 %	Oslo	august 2005	82 003
Granavolden Eiendom AS	100 %	Oslo	oktober 2010	25 000
Granavolden Gjæstgiveri Drift AS	100 %	Elverum	mai 2011	1 310
Rådhusgaten 1-3 AS / IS	91 %	Oslo	november 2003	92 114
Rådhusgaten eiendom AS	96 %	Oslo	juli 1993	-
Alta Boligprosjekt AS / IS	100 %	Oslo	desember 2012	1 016
Clemens Tomteutvikling AS / IS	100 %	Oslo	desember 2012	45 154
Høyland Kontorbygg AS / IS	100 %	Oslo	desember 2012	1 015
Clemens Kraft AS	100 %	Oslo	juni 2013	57 878
Clemens Kraft Drift AS	100 %	Oslo	oktober 2014	1 000
Clemens Kraftverk AS	100 %	Oslo	desember 2002	148 469
CK Produksjon AS	100 %	Oslo	desember 2013	1
CK Kraftholding Nord AS	100 %	Oslo	april 2007	264
CK Kraftholding Midt-Norge AS	100 %	Oslo	august 2008	100
CK Kraftholding Sør Vest AS	100 %	Oslo	juli 2015	100
CK Kraftsholding Vest AS	100 %	Oslo	juni 2015	100
Skrovelfossen Kraft AS	100 %	Oslo	september 2009	1
Brekkefossen Kraftverk AS	100 %	Fjaler	april 2008	1 000
Nordbøåna Kraft AS	90 %	Asker	desember 2007	8 600

Vestnorsk Vannkraft AS	100 %	Oslo	desember 2013	816
Hynna Kraft AS	67 %	Oslo	januar 2005	10 200
Litj-Hena AS	100 %	Oslo	mai 2013	16 267
Væla Kraft AS	66 %	Tydal	april 2013	2 471
Ullestad Kraft AS	100 %	Årdal i Ryfylket	juli 2012	32 400
Halvdagsåa Kraft AS	100 %	Selbu	september 2012	1 600
Bele Kraft AS	51 %	Sunndalsøra	mars 2010	6 603
Kjeledalselva AS	100 %	Oslo	juli 2011	300
Aspevikselva AS	100 %	Oslo	juli 2011	183
Vangjolo Kraft AS	100 %	Oslo	november 2014	100
Sleveåne Kraft AS	100 %	Oslo	november 2014	14 200
Vossedalselvi Kraft AS	100 %	Oslo	november 2014	3 000
Meråker Kraft AS	65 %	Meråker	februar 2014	39
Sum				687 644

Felleskontrollerte og tilknyttede selskap

	Bokført verdi 31.12.2014	IB korreksjon 01.01.2015	Bokf. verdi etter korreksjon 01.01.2015	Årets resultatandel	Årets avskrivning konsesjoner og goodwill	Årets nedskrivning/ reversering av nedskr. Konsesjoner og goodwill	Endring i egenkapital	Bokført verdi 31.12.2015
Langfjordkraft AS	3 600	-	3 600	-11	-195	8 300	-	11 694
Engeset Kraft AS	8 262	-4 256	4 007	-495	-175	-	-	3 336
Kylland Kraft AS	3 325	-243	3 082	-165	-28	-	204	3 093
Neset Kraft AS	9 208	-671	8 536	399	-92	-	102	8 946
Vengåkraft AS	2 183	-122	2 061	-30	-43	-	-	1 988
Nørståe Kraft AS	3 086	-579	2 507	-86	-35	-	-	2 386
Heina Kraft AS	5 515	-	5 515	8	-134	-	-	5 390
Nordvik Kraft AS	13 443	-	13 443	7	-313	-	-	13 138
Gyl Kraft AS	3 729	-	3 729	-86	-85	-	-	3 558
Storefoss Kraftstasjon AS	505	5	510	3	-	-	-	512
Rodal Kraft AS	6 137	-	6 137	226	-184	-3 178	-	3 000
Kleivane Utviklingsselskap	5 800	2 619	8 419	94	-	-	-1 174	7 338
Prestegårdsveien Utvikling AS	60	-6	54	-7	-	-	-	46
Prestegårdsskogen Utvikling AS	256	-1	255	-1	-	-	-	254
Eftelot Boligutvikling AS	250	-250	-	-	-	-	-	-
Sum								64 680

Andre aksjer

Alta Sentrumsutvikling AS	600
Herefoss Energi AS	7 504
Govdedsåga Kraftverk AS	50
Kirkepartner AS	22
Sum	8 175

NOTE 11

Tall i 1000 kroner

KONSERNMELLOMVÆRENDE MELLOM OVF OG DØTRE

	2015	2014
<i>Lån til døtre</i>		
Clemens Kraft Holding AS	143 447	10 012
Clemens Eiendom AS	79 636	57 130
Kirkepartner IKT AS	48 605	28 485
Rådhusgaten 1-3 AS	10 700	10 700
CK Kraftholding Midt-Norge AS	13 850	-
Hynna Kraft AS	56 443	54 829
Litj-Hena Kraft As	49 242	47 834
Væla AS	14 919	14 493
FO1 Eiendomsinvest As	-	2 550
Sum lån døtre	416 843	226 032
<i>Kortsiktig fordringer døtre</i>		
Rådhusgaten 1-3 AS	291	334
Clemens Eiendom AS	123	200
Kirkepartner IKT AS	3 042	3 042
Ligos KS	1 116	2 296
FO1 Eiendomsinvest As	-	47
Sum fordring døtre	4 572	5 918
<i>Kortsiktig gjeld til døtre</i>		
Clemens Skog As	-1 686	-7 037
Rådhusgaten 1-3 AS	-61	-7 643
Clemens Eiendom AS	-1 507	-6 068
Kirkepartner IKT As	-410	-645
Clemens Næringsbygg AS	-81	-11 002
Granavolden Gjestgiveri Drift As	-	-37
Sum kortsiktig gjeld døtre	-3 744	-32 432
Sum mellomværende	417 671	199 518

Konserninternt mellomværende blir eliminert i konsernet

NOTE 12

Tall i 1000 kroner

UTLÅN TIL KIRKELIGE FORMÅL

	2015	2014
Kirkelige formål	71 637	75 105
Kommunale presteboliger	9 788	10 910
Andre kirkelige utlån	4 300	6 500
Sum	85 725	92 515

Rentesats for utlån til kirkelige formål er 3 mnd NIBOR minus 0,4 %.

Rentesats for utlån til kommunale presteboliger er 1,25 % og fastsettes av Ovf styret hvert år.

Rentesats for utlån til andre kirkelige formål er lik rentesats fra Statens Pensjonskasse (SPK) og var pr 31.12.2015 på 2,67 %.

NOTE 13

Tall i 1000 kroner

KUNDEFORDRINGER

	OVF		KONSERN	
	2015	2014	2015	2014
Kundefordringer	20 276	21 136	25 689	31 558
Avsetning tap på kundefordringer	-2 940	-2 693	-3 172	-3 116
Sum	17 337	18 443	22 517	28 442

Tap på kundefordringer er klassifisert som annen driftskostnad i resultatregnskapet.

NOTE 14

Tall i 1000 kroner

ANDRE FORDRINGER

	OVF		KONSERN	
	2015	2014	2015	2014
Opptjent rente	525	558	963	558
Kortsiktige fordringer forvaltere	211	211	211	211
Øvrige fordringer	10 661	23 691	15 767	61 301
Sum andre fordringer	11 397	24 461	16 942	62 070

Alle fordringer har forfall innen 31. desember 2016

NOTE 15

Tall i kroner

VERDIPAPIRER

Kjerneportefølje

AKSJER

Aksjefond	Kostpris i NOK	Markedsverdi i NOK	Urealisert
<i>Aksjefond Norge</i>			
Danske Invest Norske Aksjer Inst. Restricted	38 035 000	36 661 292	-1 373 708
Nordea Norge Pluss	36 000 000	38 897 192	2 897 192
Sum aksjefond Norge	74 035 000	75 558 484	1 523 484
<i>Aksjefond global</i>			
DnB Global Etisk (V)	232 391 622	312 692 245	80 300 623
Nordea Stabile Aksjer Global Etisk	138 239 930	217 279 349	79 039 419
Sum aksjefond global	370 631 552	529 971 594	159 340 042
Sum aksjefond	444 666 552	605 530 078	160 863 526

Tall i kroner

VERDIPAPIRER

RENTEPAPIRER

Rentefond	Kostpris i NOK	Markedsverdi i NOK	Urealisert
<i>Obligasjonsfond Norge</i>			
Alfred Berg Obligasjon	94 173 285	91 603 306	-2 569 979
DnB Obligasjon III	94 525 948	89 884 557	-4 641 391
Nordea obligasjon III	94 627 767	91 300 430	-3 327 337
Sum Obligasjon Norge	283 327 000	272 788 293	-10 538 707
<i>Obligasjonsfond utland</i>			
Dnb Global Credit Short	100 000 000	100 003 441	3 441
KLP Obligasjon Global I	51 727 699	54 828 570	3 100 871
Payden International Short Bond Fund	166 939 401	168 381 789	1 442 388
Storebrand Global Obligasjon	109 399 374	111 867 872	2 468 498
Sum obligasjonsfond utland	428 066 474	435 081 672	7 015 198
<i>Likviditetsfond</i>			
Holberg Likviditet	20 957 705	20 488 134	-469 571
Storebrand Likviditet	66 505 077	65 526 267	-978 810
Sum pengemarked/likviditetsfond	87 462 782	86 014 401	-1 448 381
Sum rentefond	798 856 256	793 884 366	-4 971 890
Sum Kjerneportefølje	1 243 522 808	1 399 414 444	155 891 636

Formåls- og Avviklingsportefølje

AKSJER

Verdipapir	Kostpris i NOK	Markedsverdi i NOK	Urealisert
<i>Unoterte aksjer</i>			
Kirkelig kulturverksted AS	2 200 001	94	-2 199 907
Kolibri kapital ASA B-aksjer	2 909 860	1 986 600	-923 260
Mentor Medier AS	4 999 940	3 068 145	-1 931 795
Scanergy AS	13 500 000	1 687 500	-11 812 500
Strek Media AS	375 000	383 857	8 857
Sum unoterte aksjer	23 984 801	7 126 196	-16 858 605
<i>Egenkapitalbevis</i>			
Cultura Sparebank	750 000	187 500	-562 500
Sum egenkapitalbevis	750 000	187 500	-562 500
Sum aksjer og egenkapitalbevis	24 734 801	7 313 696	-17 421 105

Tall i kroner

VERDIPAPIRER

DIREKTE INVESTERINGER – PRIVATE EQUITY

	Kostpris i NOK	Markedsverdi i NOK	Urealisert
<i>Infrastruktur, skog, jordbruk</i>			
Green Resources AS	26 016 865	6 934 804	-19 082 061
NorTeak AS	10 341 179	10 943 348	602 169
Global Solidarity Fund International AB	8 470 000	104 750	-8 365 250
Zeus PE(CS Global Infrastructure Partners)	9 462 432	18 132 358	8 669 926
GEF Africa Sustainable Forestry Fund, L.P.	12 265 343	18 518 976	6 253 633
Silverland Fund	10 923 579	16 826 071	5 902 492
Sum Infrastruktur, skog, jordbruk	77 479 398	71 460 307	-6 019 091
PRIVATE EQUITY			
<i>Diverse</i>			
Nordic Microcap	10 664 766	6 236 103	-4 428 663
FORWARD USD/NOK FORWARD	0	-129 540	-129 540
Sum diverse	10 664 766	6 106 563	-4 558 203
<i>Multistrategy</i>			
Nordea Private Equity II Global Fund of Funds KS	13 106 653	19 217 858	6 111 205
Storebrand International private Equity Fund VI	2 432 120	4 577 856	2 145 736
Emerald Hill Capital Partners 2 LP	10 363 611	25 900 187	15 536 576
Morgan Stanley Private Equity Asia	13 001 625	29 404 372	16 402 747
Pantheon USA Fund IX L.P.	9 038 415	16 649 512	7 611 097
Sum Private Equity Multistrategy	47 942 424	95 749 785	47 807 361
<i>Offshore og shipping</i>			
Pareto World Wide Offshore AS	8 404 799	2 433 050	-5 971 749
Pareto World Wide Shipping Warrant WTS	231 079	25 227	-205 852
Westfal-Larsen Chemical Carriers I Investor KS	5 100 000	510	-5 099 490
LPG Carrier I DIS/AS	1 360 832	765 722	-595 110
Sector Speculare (Private Equity) Class A USD sh	3 548 385	1 247 370	-2 301 015
Sum Offshore og Shipping	18 645 095	4 471 879	-14 173 216
<i>Opportunistic</i>			
CS Opportunity Partners India	4 011 392	5 615 738	1 604 346
Sum Private Equity Opportunistic	4 011 392	5 615 738	1 604 346
<i>Secondary</i>			
Capital Dynamics Secondaries Fund 3	6 225 312	16 033 532	9 808 220
CS Strategic Partners Offs Fd IV Shrs Class B	1 050 771	3 006 970	1 956 199
Sum Private Equity Secondary	7 276 083	19 040 502	11 764 419
Sum Private Equity	88 539 760	130 984 467	42 444 707

Tall i kroner

VERDIPAPIRER

ANDRE FINANSIELLE INSTRUMENTER

	Kostpris i NOK	Markedsverdi i NOK	Urealisert
<i>Hedgefond</i>			
Deephaven Global Multi Strategy FD	5 541	9 972	4 431
Sum hegdefond	5 541	9 972	4 431

RENTEPAPIRER

High Yield-fond

European Clean Energy Fund	3 233 512	3 583 085	349 573
EQT Senior Debt FCPSIF Northern Europe Loan Fund A2	8 801 281	12 510 688	3 709 407
EQT Senior Debt FCPSIF Northern Europe Loan Fund GBP	5 675 772	9 065 714	3 389 942
EQT Senior Debt FCP SIF-EQT Northern Europe Loan F	125 335	155 229	29 894
CRYSTAL FUND II	5 119 778	2 023 956	-3 095 822
North Haven Credit partners offshore Feeder L.P	1 243 049	2 519 004	1 275 955
Sum High Yield fond	24 198 727	29 857 676	5 658 949

Pengemarked

Diversifert Norsk Pengemarked	6 349	6 206	-143
Sum pengemarked	6 349	6 206	-143

Sum rentepapirer	24 205 076	29 863 882	5 658 806
------------------	------------	------------	-----------

Obligasjoner

Obligasjon BSA Lange kontrakter lån 07/17 7,5%	7 527 354	4 248 439	-3 278 915
BSA lange kontrakter pant 07/17 7,5%	4 795 844	1 198 961	-3 596 883
Sum Obligasjon	12 323 198	5 447 400	-6 875 798

EIENDOMSANDELER

Eiendom belånt Norge

Forskningsparkens Hus 5 AS	500 000	695 000	195 000
Forskningsparken Hus 5 KS	4 054 687	6 255 000	2 200 313
BSA lange kontrakter AS	17 000 160	16 852	-16 983 308
Solheimsveien 3 AS	303 000	303 000	-
Myren Eiendomsinvest AS	729 439	576 950	-152 489
Solist Investor AS	1 450 392	297 969	-1 152 423
Sum eiendom belånt Norge	24 037 678	8 144 771	-15 892 907

Tall i kroner

VERDIPAPIRER

EIENDOMSANDELER

	Kostpris i NOK	Markedsverdi i NOK	Urealisert
<i>Eiendom belånt utland</i>			
Morgan Stanley Eurozone Office Fund D1	16 579 720	6 099 504	-10 480 216
Morgan Stanley Eurozone Office Fund E2	11 473 374	3 424 732	-8 048 642
Thames River Property Growth & Income Fund LTD	32 521 100	41 971 499	9 450 399
BSA Berlin AS	18 416 120	32 792 160	14 376 040
DE Residential Co-Invest AS	186 889	103 970	-82 919
Nordisk Eiendomsinvest AS	2 876 600	3 646 800	770 200
Pre EiendomsInvest Tyskland AS	23 082 440	11 117 400	-11 965 040
Prime Office Germany	17 238 120	8 520 000	-8 718 120
CS Globale Private Real Estate	17 096 937	13 918 220	-3 178 717
Sum eiendom belånt utland	139 471 300	121 594 285	-17 877 015
Sum eiendomsandeler	163 508 978	129 739 056	-33 769 922
Sum Avviklingsportefølje før verdiregulering	390 796 752	374 818 780	-15 977 972
Verdiregulering av verdipapirer	-62 727 844		
Sum Avviklingsportefølje etter verdiregulering	328 068 908	374 818 780	-15 977 972
Totalt finanspapirer	1 571 592 716	1 774 233 224	139 913 664

NOTE 16

Tall i kroner

TAP OG GEVINST VERDIPAPIRER

	31.12.15	31.12.14
<i>Oversikt gevinst/tap</i>		
Gevinst verdipapirer	32 355 313	69 634 261
Tap verdipapirer	-9 853 905	-33 784 356
Sum verdipapirer	22 501 408	35 849 905
Realisert valutagevinst papirer	914 434	3 585 819
Urealisert valutagevinst papirer	4 226 162	3 032 359
Realisert valutatap papirer	-	-1 988 175
Urealisert valutatap papirer	2 477 951	3 117 006
Sum	7 618 547	7 747 009
Realisert gevinst derivater	-	511 601
Realisert tap derivater	-	-1 466 030
Urealisert løpende kontrakter derivater	-129 540	757 270
Sum	-129 540	-197 159
Urealisert valutaeffekt gevinst sikring	-	1 212 758
Urealisert valutaeffekt tap sikring	-	-3 854 362
Sum	-	-2 641 604
Sum gevinst/tap	29 990 415	40 758 152
<i>Nedskrivning finansielle anleggs/omløpsmidler</i>		
Nedskrivning finansielle omløpsmidler	62 727 844	81 996 788
Reversert nedskrivning finansiell omløpsmidler	-81 996 788	-146 820 143
Sum nedskrivning finansielle omløpsmidler	-19 268 944	-64 823 355

Tall i kroner

TAP OG GEVINST VERDIPAPIRER

Realisert gevinst

De største realiserte gevinster på verdipapirer 2015

Payden International Bond Fund	14 342 832
KLP Obligasjon Global I	6 257 214
Hyllinge Invest AS	3 960 000
DNB OBX-EFT	3 941 821
FO Distressed 2008 IS	1 608 300
Storebrand Interntional private Equity Fund VI	1 284 145
Sum	31 394 311

Realisert tap

De største realiserte tap på verdipapirer 2015

Realkapital European Opportunity AS	-4 312 646
Sinsenveien 45-49 KS	-3 740 719
Sector Speculare (Private Equity) Class A USD sh	-1 035 679
Holberg Likviditet	-394 021
Sum	-9 483 064

NOTE 17*Tall i 1000 kroner*

ÅRETS ENDRING I EGENKAPITAL

	Kapitalfond	Disposisjons fond	Annen opptjent EK	Sum Majoriteter	Ikke kontrollerende eierinteresser	Sum EK
IB 01.01.2015	3 158 624	122 292	-322 117	2 958 799	-9 048	2 949 751
Direkteføringer på ek, grunnet periodefremmede poster		309	10 669	10 978		10 978
Emisjoner og innbetalt ek				-	7 031	7 031
Endring av eierandeler			-1 820	-1 820	1 820	-
Prinsippendringer i Clemens Kraft konsern			17 458	17 458		17 458
Prinsippendringer i Clemens Eiendom konsern			-19 980	-19 980	-19 197	-39 177
Oppgjør IS andeler innen Clemens eiendom konsern			11 764	11 764		11 764
Fusjoner og virksomhetssammenslutninger			1 788	1 788		1 788
Årets resultat	185 775	-33 384	-31 585	120 805	-3 659	117 146
UB egenkapital 31.12.2015	3 344 399	89 217	-333 823	3 099 793	-23 053	3 076 740

NOTE 18*Tall i 1000 kroner*

SKOGAVGIFTSFOND

	2015	2014
Skogavgiftsfond pr. 1.1. 2015	9 225	8 072
Netto endring	-720	1 153
Skogavgiftsfond pr. 31.12.2015	8 506	9 225

NOTE 19

Tall i 1000 kroner

RENTEBÆRENDE GJELD KREDITTINSTITUSJONER

			2015	2014
Ovf har følgende lån og trekkfasiliteter	Opptaksdato	Innfrielsesdato	Beløp	Beløp
<i>Lån</i>				
RAMMELÅN				
Opptrekk på rammelånet kr. 110 mill. Rullerende fasilitet.	22.02.12	22.01.16	15 000	15 000
Opptrekk på rammelånet kr. 110 mill. Rullerende fasilitet.	05.07.12	05.01.16	38 327	38 327
KASSEKREDITT				
Kassekreditt , ramme 166 mill.	14.12.14	14.12.16	119 663	147 655
Sum lån Ovf			172 990	200 982

Døtrene har i tillegg lån hos kredittinstitusjoner

Lån

Rådhusgaten 1-3 AS	102 918	107 993
Clemens Næringsbygg AS	25 199	29 333
FO1 Invest AS	237 050	242 800
FO1 Eiendomsinvest AS	-	2 450
Clemens Kraft AS	2 376	-
Nordbøåna Kraft AS	10 071	-
Ullestad Kraft AS	43 970	-
Hydroplan AS	-	2 756
Halvdagsåa Kraft AS	-	7 411
Bele Kraft AS	27 832	26 942
Sum lån døtre	449 420	419 687

Totalt rentebærende gjeld hos kredittinstitusjoner

622 410   **620 669****NOTE 20**

Tall i 1000 kroner

ANNEN KORTSIKTIG GJELD

	OVF		KONSERN	
	2015	2014	2015	2014
Kortsiktig gjeld finansforvaltning	35	-24	35	-
Annen kortsiktig gjeld	7 796	6 592	17 608	39 908
Sum annen kortsiktig gjeld	7 831	6 568	17 643	39 908

NOTE 21

Tall i 1000 kroner

GARANTIER OG SIKKERHETSSTILLELSER

	OVF	
	2015	2014
Garanti for lån fra kredittinstitusjoner	262 504	265 093
Garantier til datterselskaper	12 000	12 000
Sum garantier og andre sikkerhetsstillelser	274 504	277 093

Revisors beretning

Vår referanse 2016/00115-10

Utsatt offentlighet jf. rrevl. § 18(2)

OPPLYSNINGSVESENETS FOND
Org. nr.: 970955569

Riksrevisjonens beretning

Uttalelse om årsregnskapet

Riksrevisjonen har revidert Opplysningsvesenets fonds samlede årsregnskap for 2015. Årsregnskapet består selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet består av årsberetning, resultatoppstilling, balanseoppstilling, kontantstrømpoppstilling og noter. Konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2015, totalresultat, oppstilling over endringer i egenkapitalen, kontantoppstilling for det avsluttede regnskapetåret, og et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Ledelsens ansvar for regnskapet

Ledelsen er ansvarlig for utarbeidelsen av regnskapet og for at det gir et rettvise bilde i samsvar med regnskapsloven og god norsk regnskapsskikk, og for slik intern kontroll som ledelsen finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et regnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Riksrevisjonens oppgaver og plikter

Riksrevisjonens oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med *lov og instruks om Riksrevisjonen* og internasjonale standarder for offentlig revisjon (ISSAI). Disse standardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at regnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for enhetens utarbeidelse av et konsolidert regnskap som gir et rettvise bilde, med det formål å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av enhetens interne kontroll. En Revisjon omfatter også en vurdering av de anvendte regnskapspolicyene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelig, samt en vurdering av den generelle presentasjonen av regnskapet.

Etter Riksrevisjonens oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Postadresse
Postboks 8130 Dep
0032 OsloKontoradresse
Pilestredet 42
0167 OsloTelefon
+47 22 24 10 00Telefaks
+47 22 24 10 01E-post/Internett
postmottak@riksrevisjonen.no
www.riksrevisjonen.noBankkonto
7694 05 06774Org. nr.
974760843

Side 2 av 2

Konklusjon om morselskapets årsregnskap

Etter Riksrevisjonens mening er Opplysningsvesenets fonds samlede årsregnskap i det alt vesentlige utarbeidet i samsvar med regnskapslov og god regnskapsskikk.

Konklusjon om konsernregnskapet til Opplysningsvesenets fond

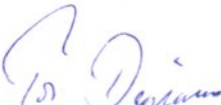
Etter Riksrevisjonens mening er konsernregnskapet i det alt vesentlige avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Opplysningsvesenets fond per 31. desember 2015, og av konsernets resultater og kontantstrømmer for det avsluttede regnskapsåret i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk.

Uttalelse om øvrige forhold**Konklusjon knyttet til administrativt regelverk for økonomistyring**

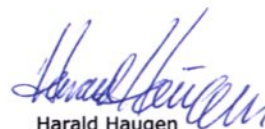
Det er også gjennomført en etterlevelsesrevisjon "Styringssystemet for informasjonssikkerhet i Opplysningsvesenets Fond", som er rapportert særskilt. Ut over de forhold som er beskrevet i etterlevelsesrapporten, er vi gjennom revisjon av årsregnskapet og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til ISSAI-ene, ikke kjent med vesentlige forhold som er i strid med administrativt regelverk for økonomistyringen.

Oslo; 27.05.2016

Etter fullmakt

Tor Digranes
ekspedisjonssjef

Harald Haugen
avdelingsdirektør

Forvaltningsorganet for Ovf

Resultatregnskap

Tall i 1000 kroner

	Note	2015	2014
<i>Driftsinntekter</i>			
Salgsinntekter	1	80 807	70 394
Sum driftsinntekter		80 807	70 394
<i>Driftskostnader</i>			
Lønn og sosiale kostnader	2	62 682	54 410
Andre driftskostnader	3	18 125	15 984
Sum driftskostnader		80 807	70 394
Driftsresultat		0	0
Periodens resultat (til virksomhetskapital)		0	0

Forvaltningsorganet for Ovf

Balanse

Tall i 1000 kroner

	Note	2015	2014
EIENDELER			
B. OMLØPSMIDLER			
<i>II Fordringer</i>			
Kundefordringer	4	2 894	1 516
Andre fordringer	5	106	33
Sum fordringer		3 000	1 549
<i>III Kasse og bank</i>			
Bankinnskudd	6	8 117	8 743
Sum kasse og bank		8 117	8 743
Sum omløpsmidler		11 117	10 292
Sum eiendeler		11 117	10 292
D. GJELD			
<i>III Kortsiktig gjeld</i>			
Leverandørgjeld		19	39
Skyldig skattetrekk		2 619	2 405
Skyldige offentlige avgifter		2 670	2 140
Avsatte feriepenger		4 658	4 139
Annen kortsiktig gjeld	7	1 151	1 569
Sum kortsiktig gjeld		11 117	10 292
Sum gjeld		11 117	10 292
Sum virksomhetskapital og gjeld		11 117	10 292

Forvaltningsorganet for Ovf

Noter

NOTE 1

Tall i 1000 kroner

DRIFTSINNTEKTER

	2015	2014
<i>Salgs- og leieinntekter</i>		
Salgsinntekter fra Ovf	74 185	61 828
Salgsinntekter fra døtre til Ovf	6 266	8 495
Andre salgsinntekter	356	71
Sum salgs- og leieinntekter	80 807	70 394
Sum driftsinntekter	80 807	70 394

NOTE 2

Tall i 1000 kroner

STYREHONORAR OG LØNN TIL LEDENDE PERSONER

	2015	2014
<i>Direktør</i>		
Lønn og honorarer	1 617 696	1 346 049
Pensjonspremie	161 124	164 625
Sum	1 778 820	1 510 674
<i>Styre</i>		
Styrehonorar	834 356	631 600

Det foreligger ingen avtaler om særskilt pensjon, lån eller sluttvederlag for ledende ansatte eller styremedlemmer.

Lønn til direktør inkluderer kompensasjon for ekstraordinært innsats i 2013 og 2014, totalt kr. 402.300, og ble etterbetalt i 2015.

Styrehonar på kr. 202 904 kommer i tillegg for 2015, men er ikke bokført i 2015 pga. kontantprinsippet.

NOTE 3

Tall i 1000 kroner

LØNN OG SOSIALE KOSTNADER

	2015	2014
Lønninger	42 709	36 654
Feriepenger	5 123	4 456
Arbeidsgiveravgift	7 545	6 570
Pensjonskostnader*	4 953	4 673
Sykepenger og andre refusjoner	-1 791	-993
Andre ytelser	4 144	3 050
Sum lønn og sosiale kostnader	62 682	54 410
Antall årsverk	69	55

* *Nærmere om pensjonskostnader*

Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret.

Premiesats for 2015 er 14 % og for 2014 var den 14,35 %.

Forvaltningsorganet for Ovf

NOTE 4

Tall i 1000 kroner

ANDRE DRIFTSKOSTNADER

	2015	2014
Husleie	4 365	4 765
Reparasjon og vedlikehold av leide lokaler	532	967
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	3 584	2 816
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	-	5
Mindre utstyrsanskaffelser	1 222	831
Leie av maskiner, inventar og lignende	550	490
Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne	1 296	551
Reiser og diett	3 078	2 585
Møter, Kurs og seminarer	2 108	1 744
Annonser og trykksaker	674	727
Øvrige driftskostnader	716	504
Sum andre driftskostnader	18 125	15 984

NOTE 5

Tall i 1000 kroner

KUNDEFORDRINGER

	2015	2014
Kundefordringer til pålydende	2 894	1 516
Avsatt til forventet tap (-)	-	-
Sum kundefordringer	2 894	1 516

NOTE 6

Tall i 1000 kroner

ANDRE KORTSIKTIGE FORDRINGER

	2015	2014
Reiseforskudd	-	7
Personallån	75	26
Andre kortsiktige fordringer	31	-
Sum andre kortsiktige fordringer	106	33

NOTE 7

Tall i 1000 kroner

BANKINNSKUDD, KONTANTER OG LIGNENDE

	2015	2014
<i>Beholdninger rapportert i likvidrapport</i>		
Inngående saldo 1/1 på oppgjørskonto i Norges Bank	8 743	6 138
Endring i perioden	-626	2 605
Sum utgående saldo 31/12 på oppgjørskonto i Norges Bank	8 117	8 743
<i>Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet 31/12</i>		
Konto - Kontonavn		
820301 - Konto i kapitalregnskapet	8 117	8 743

NOTE 8

Tall i 1000 kroner

ANNEN KORTSIKTIG GJELD

	2015	2014
Netto skyldig pensjonspremie	949	1 155
Annen gjeld til ansatte	-	5
Påløpt gruppelevsforikring	186	107
Annen kortsiktig gjeld	17	303
Sum annen kortsiktig gjeld	1 152	1 569

Gildeskål prestegård

DESIGN FETE TYPER
TRYKK RK GRAFISK
OPPLAG 1800
PAPIR SCANDIA 250/130G

FOTO OMSLAG + SIDE 10, 20, 36, 78 ANNE LISE NORHEIM | SIDE 13-17 + 33-35 HANS KRISTIAN THORBJØRNSEN
SIDE 19 YVONNE HOLTH | SIDE 22-26 TOM MELBY, AVISA NORDLAND | SIDE 28-30 JIRI HAVRAN
SIDE 31 OLE BIRGER LIEN, AVISA SETESDØLEN | SIDE 38 SHUTTERSTOCK + SIDE 39 TOMMY ANDRESEN
SIDE 41+43 MORTEN BRUN | SIDE 42 MARIA BOSTRØM | SIDE 44 KIRKEPARTNER

